

Nr.	Viešieji pirkimai	Perteikimas (e-mokymų elementas)	Trukmė, min
	Ugdoma kompetencija – Finansinė-analitinė Tikslas – suteikti valstybinės įstaigos vadovui būtinas žinias apie viešųjų pirkimų reglamentavimą, jų organizavimo bei vykdymo procesus.		120
1.	Įžanga. Įvadas į viešuosius pirkimus		
1.1.	Pagrindinės sąvokos ir apibrėžimai		
	<p>Įvadas rodomas video</p> <p>Kiekvienas viešasis subjektas, siekiantis įsigyti savo veiklai prekes, paslaugas ar darbus, turėtų žinoti, kad prekių, paslaugų ar darbų įsigijimas viešajame sektoriuje skiriasi nuo įprastos verslo praktikos ir įsigijimų.</p> <p>Taip yra todėl, kad viešasis subjektas, kuris viešuosiuose pirkimuose dar vadinamas perkančiąja organizacija ar pirkimo vykdytoju, atlikdamas pirkimus, naudoja valstybės lėšas, todėl įsigyti paprastai negali. Įsigijimus turi atlikti vykdydamas viešuosius pirkimus racionaliai naudojant lėšas. Šių įsigijimų racionaliam lėšų naudojimui užtikrinti pasitelkiamas administracinės kontrolės mechanizmas.</p> <p>Kitaip tariant viešasis subjektas prekes, paslaugas ar darbus įsigyti gali tik viešuoju pirkimu, kurio procedūros griežtai reglamentuotos teisės aktais, o jų laikymosi priežiūrą vykdo atitinkamos valstybės institucijos (pagrindinė jų – Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT), tačiau yra ir kitų – Konkurencijos taryba (KT), Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT), Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (VTEK) bei kitos). Viešojo subjekto vadovas yra atsakingas už įsigijimus viešajame subjekte, griežtų procedūrų laikymąsi, racionaliai naudojamas lėšas. Svarbu priminti, kad viešųjų pirkimų vykdymą prižiūrinčioms institucijoms, nustačius pažeidimus ir neatitiktį teisės aktams, taikoma administracinė, o kartais ir baudžiamoji atsakomybė.</p> <p>Plačiau nustatytus Viešųjų pirkimų tarnybos pažeidimus bei pritaikytas sankcijas galite apžvelgti paspaudę šias nuorodas: https://vpt.lrv.lt/lt/pirkimu-vykdymo-prieziura/administracines-nuobaudos/viesieji-pirkimai-atliekami-pagal-lr-viesuju-pirkimu-istatyma/ https://vpt.lrv.lt/lt/pirkimu-vykdymo-prieziura/isvados-ataskaitos/</p> <p>Paprastai apibūdinant viešasis pirkimas – tai procesas kurio metu Perkančioji organizacija nusiperka paslaugas, prekes ar darbus griežtai reglamentuotu būdu. Viešasis pirkimas skiriasi nuo paprasto pirkimo-pardavimo sandorio tuo, kad priklausomai nuo suskaičiuotos viešojo pirkimo vertės ir tai vertei taikomų taisyklių, negalima pirkti neparengus pirkimo dokumentų, nesilaikant procedūrų ar pirkti proteguojant konkretų tiekėją.</p> <p>Viešieji pirkimai sąvoka</p> <p>Viešasis pirkimas – sąvoką rasite Viešųjų pirkimų įstatyme (<i>VPĮ 2 str. 37 d.</i>), ji nurodo, kad tai vienos ar daugiau perkančiųjų organizacijų atliekamas prekių, paslaugų ar darbų įsigijimas su pasirinktu tiekėju sudarant viešojo pirkimo–pardavimo sutartį, neatsižvelgiant į tai, ar prekės, paslaugos ar darbai yra skirti viešajam tikslui.</p>	Video	

	<p>Taip pat pateikiamos kitos pagrindinės ir svarbios sąvokos:</p> <p>Konfidencialumo pasižadėjimas – viešojo pirkimo komisijos nario, eksperto ar kito asmens rašytinis pasižadėjimas neteikti tretiesiems asmenims informacijos, kurios atskleidimas prieštarautų Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimams, visuomenės interesams ar pažeistų teisėtus viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų ar perkančiosios organizacijos interesus.</p> <p>Nešališkumo deklaracija – viešojo pirkimo komisijos nario ar eksperto arba kito asmens pareiškimas raštu, kad jis yra ir bus nešališkas tiekėjams.</p> <p>Prekių viešojo pirkimo–pardavimo sutartis – tai viešojo pirkimo–pardavimo sutartis, kurios dalykas yra prekės, o taip pat įsigyjamų prekių pristatymo, montavimo, diegimo ir kitos jų parengimo naudoti paslaugos, jeigu šios paslaugos tik papildo prekių tiekimą.</p> <p>Tiekėjas – ūkio subjektas – tai fizinis asmuo, privatusis ar viešasis juridinis asmuo, kita organizacija ir jų struktūrinis padalinys arba tokių asmenų grupė, įskaitant laikinas ūkio subjektų asociacijas, kurie rinkoje siūlo atlikti darbus, tiekti prekes ar teikti paslaugas.</p> <p>Viešojo pirkimo dalyvis – tai viešajam pirkimui pasiūlymą pateikęs tiekėjas.</p> <p>Viešojo pirkimo dokumentai – perkančiosios organizacijos pateikiami arba nurodomi dokumentai, kuriuose aprašomi ar nustatomi pirkimo ar jo procedūros elementai: skelbimas apie pirkimą, išankstinis informacinis skelbimas, naudojamas kaip kvietimo dalyvauti pirkime priemonė, techninė specifikacija, aprašomasis dokumentas, viešojo pirkimo–pardavimo sutarties projektas, viešojo pirkimo kandidatų ir dalyvių dokumentų teikimo tvarka, informacija apie pirkime taikomus reikalavimus ir kiti dokumentai, jų paaiškinimai bei patikslinimai.</p> <p>Pirkimų specialisto pažymėjimas – dokumentas, patvirtinantis asmens turimas nustatyto turinio viešųjų pirkimų žinias.</p> <p>Neskelbiama apklausa – tai pirkimo būdas, kai perkančioji organizacija kreipiasi į tiekėjus, kviesdama pateikti pasiūlymus;</p> <p>Skelbiama apklausa – pirkimo būdas, kai perkančioji organizacija apie atliekamą pirkimą paskelbia Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) priemonėmis (užpildo skelbimą apie pirkimą, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka).</p> <p>BVPŽ - yra junginio „bendrasis viešųjų pirkimų žodynas“ trumpinys. Dažniau naudojama sąvoka – „BVPŽ kodai“. BVPŽ kodai naudojami viešųjų pirkimų procese visose Europos Sąjungos šalyse. Jie naudojami nusakyti viešojo pirkimo sritį. Pagrindinis žodynas grindžiamas medžio struktūra, kurią sudaro 9 skaitmenų kodas, kurių kiekvienas apibūdina skirtingą prekių, darbų ar paslaugų objektą.</p> <p>Kitas nepaminėtas viešųjų pirkimų sąvokas rasite Viešųjų pirkimų įstatyme (https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.C54AFFAA7622/asr) bei <u>Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše (1S-97 Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo (e-tar.lt))</u></p>		
--	---	--	--

	<p>Viešųjų pirkimų teisę aiškinantys šaltiniai yra šie:</p> <p>Viešųjų pirkimų įstatymas, kiti įstatymai ir teisės aktai</p> <p>Civilinis kodeksas ir Civilinio proceso kodeksas (pastarasis ypač aktualus viešųjų pirkimų ginčų stadijoje)</p> <p>Pojstatyminiai teisės aktai</p> <p>Direktyvos ir Direktyvos priėmimo procedūros</p> <p>Viešųjų pirkimų tarnybos skelbiami klausimai, atsakymai bei išaiškinimai (dar vadinami VPT DUK)</p> <p>Nacionalinių teismų sprendimai</p> <p>Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai</p> <p>Direktyvos ir jų komentarai</p> <p>Gairės ir rekomendacijos</p> <p>Bei kiti nepaminėti dokumentai</p> <p>Susidūrėte su iššūkiais – daugelį atsakymų, rekomendacijų ir patarimų rasite paspaudę šią nuorodą: https://klausk.vpt.lt/hc/lt</p>		
	<p>Viešųjų pirkimų principai:</p> <p>Vykdamie viešuosius pirkimus svarbu laikytis Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų, be kurių neįmanoma patikrinti ar teisingai įvykdytos, vykdomos ir planuojamos viešųjų pirkimų procedūros bei vykdoma viešojo pirkimo sutartis.</p> <p>Atminkite, kad turėsite įsitikinti, kad kiekvienas Jūsų įstaigoje, t.y. viešajame subjekte, vykdomas pirkimas ir jo procedūros atitiktų pagrindinius viešųjų pirkimų principus, kurių privaloma laikytis, t.y. turėsite užtikrinti, kad viešuosius pirkimus vykdyti paskirti asmenys kiekviename viešajame pirkime laikytųsi ir užtikrintų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo principus.</p>	Video	

Minėtų principų laikytis privalu, kadangi nustačius, kad nors vienas principas buvo pažeistas ar jo nesilaikyta, savaime suponuoja, kad atliktas ar vykdomas viešasis pirkimas, jo procedūros neatitinka teisės aktų reikalavimų ir yra neteisėtas. Už neteisėtai atliktą pirkimą taikoma asmeninė administracinė, o kartais ir baudžiamoji atsakomybė. Primintina, kad perkančiosios organizacijos vadovas yra atsakingas už organizacijos veiklą, todėl atsakomybė būtų taikoma ir jam.

Situacija apie principų pažeidimus:

Perkančioji organizacija perka biuro įrangą, nes turima yra morališkai ir techniškai susidėvėjusi. Perkami kompiuteriai ir su tuo susijusi įranga ir priemonės.

Pirkimo sąlygose perkančioji organizacija nusprendžia nurodyti konkretų prekės ženklą ir gamintoją – „Geriausias kompiuteris“. Toks sprendimas pažeis skaidrumo principą, nes pirkime galės sudalyvauti tik konkretūs tiekėjai prekiaujantys „Geriausias kompiuteris“ įranga. Taip pat bus pažeistas tiekėjų lygiateisiškumo principas, nes kiti tiekėjai negalės „ateiti“ į tokias pirkimo sąlygas. Vienintelis tokių sąlygų eliminavimas - prašymas pakeisti sąlygas arba viešųjų pirkimų ginčo metu pateiktas prašymas. Jei per perkančioji organizacija savo sprendimo nepakeis – numatytos ribojančios sąlygos neleis su panašių parametrų ar net geresne įranga sudalyvauti viešajame pirkime, tokiu atveju bus neužtikrintas proporcingumo principas. Jei perkančioji organizacija pakeis pirkimo sąlygas pvz. išbrauks pavadinimą, kad turi būti siūloma „Geriausias kompiuteris“ įranga, bet paliks reikalavimus be pavadinimo ir juos vis tiek galės atitikti tik tas pats gamintojas, bus neužtikrintas nediskriminavimo principas, nes toks elgesys yra netiesioginė diskriminacija. Jei perkančioji organizacija nustatys reikalavimus dėl sertifikavimo ir nepriims užsienio tiekėjo siūlomos įrangos, nes ji pvz. sertifikuota ne Lietuvoje, o kitoje ES šalyje, toks elgesys pažeis abipusio pripažinimo principą, nes tokie dokumentai turėtų būti laikomi validžiais. Situacija mums parodo, kaip svarbu užtikrinti viešųjų pirkimų principų įgyvendinimą visų viešųjų pirkimų procedūrų metu.

	<p>Viešųjų pirkimų tikslai:</p> <p>Ne mažiau svarbūs ir viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti viešųjų pirkimų tikslai, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lėšos būtų naudojamos racionaliai; • Nevengiama įstatymo laikymosi; • Dirbtinai nemažinama konkurencija. 	Video	
	<p>Viešųjų pirkimų įstatymas numato, kad taip pat turi būti siekiama šių strateginių tikslų ir jie turi būti integruojami į viešuosius pirkimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Politikos sričių įgyvendinimo: <ul style="list-style-type: none"> • Aplinkos apsauga (žalieji pirkimai); • Socialiniai tikslai (socialiniai pirkimų kriterijai); • Skatinamosios inovacijos (inovacijų viešieji pirkimai); • Skatinamas smulkus ir vidutinis verslas. 2. Racionalaus lėšų panaudojimo; 3. Ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo; 4. Laisvo prekių, paslaugų judėjimo. 	Video	
	<p>Kada nėra vykdomi viešieji pirkimai</p> <p>Viešųjų pirkimų įstatyme yra pateikiami ir atvejai, kai tam tikros prekės, paslaugos ar darbai nėra laikomi viešojo pirkimo objektu. Šių objektų pirkimams nereikia vykdyti viešojo pirkimo procedūros. Ne viešojo pirkimo objektai išvardinti Viešųjų pirkimų įstatymo 6-10 str. (pvz. teisinis atstovavimas, banko paskolos, nekilnojamasis turtas ir pan.).</p>	Video	
	<p>Viešojo pirkimo sutarties požymiai</p> <p>Viešojo pirkimo–pardavimo sutartis – tai Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka dėl ekonominės naudos vieno ar daugiau ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus atvejus, kai pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu, sudaroma sutartis, kurios dalykas yra prekės, paslaugos ar darbai. Ekonominė nauda laikomas piniginis atlygis arba kitoks atlygis tiekėjui.</p>	Video	
	<p>Ekonominė nauda (atlygintinumu) gali būti laikoma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piniginis atlygis; • kitoks atlygis (pavyzdžiui, teisė nemokėti mokesčių, pasinaudoti pirkimo sutarties vykdymo rezultatu, galimybė gauti pajamas iš trečiųjų asmenų ir panašiai); • Tiekėjo reklama; • Žinomumo didėjimas; • Rinkos padidėjimas; • Susijusių pajamų gavimas iš trečiųjų asmenų. 	Video	

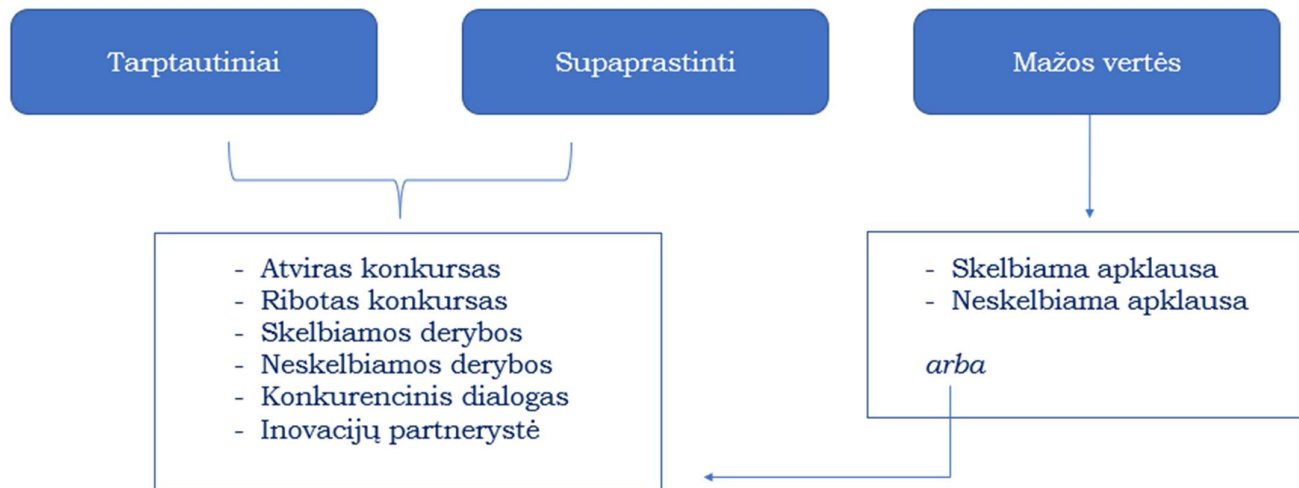
	<p> Svarbu</p> <p>Viešieji pirkimai yra procesas, kurio metu dvi pusės – tiekėjai (įprastai verslo įmonės) ir perkančiosios organizacijos (savivaldybės, mokyklos ir kt. organizacijos, kurios naudoja mokesčių mokėtojų lėšas) siekia pasirašyti sutartį. Tiekėjai siekia parduoti savo prekes, paslaugas ar darbus. Atitinkamai pirkėjai – siekia jas įsigyti. Visa tai reglamentuojama Viešųjų pirkimų įstatymo, prižiūrima Viešųjų pirkimų tarnybos ir vyksta pagal tam tikras procedūras. Visas šis procesas ir vadinamas – “viešieji pirkimai”.</p>		
1.2.	Viešųjų pirkimų reglamentavimas (privalomi teisės aktai)		
	<p>Primintina, kad pagrindiniai viešųjų pirkimų vykdymo teisės aktai yra: Viešųjų pirkimų įstatymas (toliau – VPĮ), laikomas specialiuoju ir turinčiu aukštesnę galią kitų teisės aktų atžvilgiu, bei Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas (toliau – MVPTA).</p> <p>Nepamirškite, kad Jūs kaip viešojo subjekto vadovas, kitaip tariant kaip perkančiosios organizacijos vadovas, turėsite savo įsakymu patvirtinti ne vieną vidinį teisės aktą, be kurio viešasis pirkimas ir jo procesas Jūsų įstaigoje nebus galimas ar bus laikomas neteisėtais.</p> <p>Taigi pirmiausia Jums reikės patvirtinti įsakymu šiuos svarbiausius vidinius teisės aktus:</p> <p>1. Viešojo pirkimo organizavimo ir vidaus kontrolės tvarką, kuri reglamentuoja viešojo pirkimo procesą nuo pirkimų poreikio formavimo bei planavimo iki pirkimo sutarties rezultato įvertinimo arba, jeigu viešojo pirkimo sutartis nebuvo sudaryta, iki viešojo pirkimo procedūros pabaigos. Joje aiškiai turi būti įvardinta (1) kada pirkimus vykdo viešojo pirkimo komisija, o kada (2) pirkimus vykdo pirkimų organizatorius. Taip pat tvarkoje turi būti įvardinti asmenys ir jų atsakomybės, tai reiškia, kad šioje tvarkoje turėsite nurodyti šių viešajame pirkime dalyvaujančių asmenų funkcijas ir, kaip minėta, atsakomybes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Už pirkimų planavimą, pirkimų organizavimą ir organizavimo priežiūrą atsakingo asmens; • Pirkimų iniciatoriaus; • Pirkimų organizatoriaus; • Viešųjų pirkimų komisijos narių; • Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos administratoriaus; • Už sutarčių vykdymo priežiūrą atsakingo asmens. <p>Rengiant bei tvirtinant pirkimo organizavimo tvarką rekomenduotina atsižvelgti, kad:</p>	Video	

	<ul style="list-style-type: none"> • Pirkimo iniciatorius gali būti pirkimo organizatoriumi, todėl nerekomenduojama sudubliuoti tam pačiam asmeniui šių funkcijų. • Pirkimo iniciatorius gali būti Komisijos nariu. Taip pat nerekomenduojama sudubliuoti tam pačiam asmeniui šių funkcijų. • Tačiau pirkimo iniciatorius gali būti skiriamas asmeniu atsakingu už sutarties vykdymą. • Vadovas gali būti pirkimo organizatoriumi. Nerekomenduojama sudubliuoti šių funkcijų vadovui. • Vadovas gali būti vienu iš komisijos narių, vadovas taip pat gali būti ir iniciatoriumi. • Pirkimo organizatorių galima būtų skirti ir komisijos nariu. • Pirkimo organizatorių galima būtų skirti viešųjų pirkimų prevencinę kontrolę atliekančiu asmeniu, jei jis tikrins ne savo paties, o kitų asmenų vykdytus viešuosius pirkimus ir jei bus užtikrinamas jo gaunamos informacijos konfidencialumas. <p>Perkančiosios organizacijos parengtoje bei tvirtinamoje vidaus tvarkoje, apibrėžiant viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujančių asmenų atsakomybes ir pačias viešųjų pirkimų procedūras, turi būti nustatytos standartinės dokumentų, susijusių su pirkimų planavimu, vykdymu ir sutarčių kontrole, formos ir įvardinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokia pirkimo paraiška pildoma; • Koks pirkimų žurnalas pildomas; • Kokia pirkimo pažyma pildoma; • Koks pirkimų planas pildomas; • Bei kokie kiti dokumentai ir kada jie gali būti pildomi. <p>2. Jūs taip pat turėsite patvirtinti ir Viešojo pirkimo komisijos ir jos veiklos organizavimo tvarką. Sudaryti viešojo pirkimo komisiją bei paskirti jos narius. Galėsite sudaryti nuolatinę ar nenuolatinę viešųjų pirkimų komisiją ne mažiau kaip iš 3 narių.</p> <p>Komisijos nariais galėsite skirti tik nepriekaištingos reputacijos asmenis. Prisiminkite, kad viešojo pirkimo komisijos darbas turi būti organizuojamas taip, kad joje dalyvautų daugiau kaip pusė visų komisijos narių, o jeigu komisija sudaryta iš 3 asmenų – viešojo pirkimo komisijos posėdyje dalyvauja visi komisijos nariai. Tokiu atveju komisijos posėdyje turės dalyvauti bent vienas komisijos narys turintis pirkimų specialisto pažymėjimą. Reikalavimas bent vienam komisijos nariui turėti pirkimų specialisto pažymėjimą ir užtikrinti tokio specialisto dalyvavimą posėdyje netaikomas, kai atliekamas mažos vertės pirkimas.</p> <p>Atminkite, kad viešojo pirkimo komisijos nariams keliami tam tikri reikalavimai, tai – šių asmenų nepriekaištinga reputacija, konfidencialumo pasižadėjimo ir nešališkumo deklaracijų pateikimas, privačių interesų deklaravimas. Nuo 2023 m. sausio 1 d. nešališkumo deklaracijos pildymas privalomas tik tiems, kam neprivaloma deklaruoti privačių interesų. (VPĮ 21 str. 2 d.).</p> <p>Privačius interesus deklaruoti turi ne tik valstybės tarnautojai. Deklaruoti turi paskirti komisijos nariai, pirkimų organizatoriai, iniciatoriai, ekspertai, vadovai. Šie nurodyti asmenys, patekę į interesų konflikto situaciją, privalo nusišalinti</p>		
--	--	--	--

	<p>ar gali būti nušalinami nuo su atitinkamu viešuoju pirkimu susijusių sprendimų rengimo, svarstymo, priėmimo proceso ar jo stebėjimo. Dėl privačių interesų deklaravimo ir interesų konfliktų konsultuoja Vyriausioji tarnybinės etikos komisija.</p> <p>3. Turėsite patvirtinti ir nusišalinimo nuo priimamų sprendimų ir dalyvavimo viešųjų pirkimų procedūrose tvarką.</p> <p>Pavyzdinius Viešųjų pirkimų tarnybos dokumentus galite rasti paspaudę šias nuorodas: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/komisijos_gaires.pdf https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/organizavimas_kontrole_gaires.pdf https://vpt.lrv.lt/lt/metodine-pagalba/gaires-ir-rekomendacijos/</p>		
	<p>Privalomi teisės aktai (paspaudę ant kiekvieno teisės akto, rasite jo redakciją) <u>Istatymas:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Viešųjų pirkimų įstatymas (VPĮ)</u> <p><u>Istatymą įgyvendinantys (poįstatyminiai) teisės aktai (sąrašas nėra baigtinis):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas</u> • <u>Numatomos viešojo pirkimo ir pirkimo vertės skaičiavimo metodika</u> • <u>Kainodaros taisyklių nustatymo metodika</u> • <u>Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika</u> • <u>Pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo taisyklės</u> • <u>Įsakymas „Dėl Nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo</u> • <u>Kiti (daug kitų)</u> 	List	
1.3.	Darnieji pirkimai		
	<p>Viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nėra įtvirtinta darnaus pirkimo sąvoka, tačiau bendrąja prasme darnusis pirkimas, tai pirkimas, kurio metu perkančiosios organizacijos įsigydami prekes, paslaugas ar darbus siekia pusiausvyros tarp ekonominių, socialinių ir (ar) aplinkosauginių tikslų bei atsižvelgia į ne mažiau nei dvi darnumo sritis, apimančias žaliųjų pirkimų, socialiai atsakingų pirkimų ir inovacijų pirkimų derinius.</p> <p>Viešuosiuose pirkimuose darnieji pirkimai skirstomi į:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Žaliuosius pirkimus; 2. Socialiai atsakingus pirkimus; 3. Inovatyvius pirkimus. <p>Perkančiosios organizacijos turi pareigą vykdant viešuosius pirkimus prekes, paslaugas ir darbus įsigyti taip, kad pirkimas būtų laikomas žaliuoju pirkimu.</p> <p>Žaliasis pirkimas - Plačiau pasiskaityti galite paspaudę šią nuorodą: https://vpt.lrv.lt/lt/darnieji-pirkimai/zalieji-pirkimai-1/</p> <p>Socialiai atsakingi viešieji pirkimai ir socialiai atsakingi pirkimai - Plačiau pasiskaityti galite paspaudę šią nuorodą: https://vpt.lrv.lt/lt/darnieji-pirkimai/socialiai-atsakingi-pirkimai/</p> <p>Inovacijų viešieji pirkimai Plačiau pasiskaityti galite paspaudę šią nuorodą: https://vpt.lrv.lt/lt/darnieji-pirkimai/inovaciju-pirkimai/</p>	Video	

1.4.	Viešojo pirkimo procesas		
	<p>Viešųjų pirkimų procese svarbiausia suprasti kokio rezultato tikimasi iš vykdomų viešųjų pirkimų procedūrų. Šių procedūrų tikslas – sudaryti perkančiosios organizacijos poreikius labiausiai atitinkančią viešojo pirkimo sutartį ir įvykdyti ją be pažeidimų.</p> <p>Viešųjų pirkimų procese galime išskirti šiuose pagrindinius etapus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Viešųjų pirkimų planavimas ir suvestinės; 2. Pasirengimas viešajam pirkimui; 3. Viešųjų pirkimų procedūros; 4. Viešojo pirkimo sutarties ir tiekėjų valdymas bei priežiūra. <p>Viešųjų pirkimų planai ir suvestinės ypatingai svarbus viešojo pirkimo procedūros etapas, kadangi perkančioji organizacija nustatyta tvarka suplanuoja prekių, paslaugų ir darbų pirkimus visiems kalendoriniams metams (jei rankamasi pagal tai skaičiuoti vertes) ir pagal suplanuotas vertes bei klasifikatoriaus kodus (BVPŽ kodus) suplanuoja kokiu būdu bus vykdomas viešasis pirkimas. :</p> <ul style="list-style-type: none"> •Viešųjų pirkimų planas – vadovo tvirtinamas vidinis dokumentas, kuris sudaro pagrindą suvestinės parengimui (gali būti ir gerokai išsamesnis); •Viešųjų pirkimų suvestinė – centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje viešai skelbiama informacija apie planuojamus viešuosius pirkimus. <p>Perkančiosios organizacijos turi pareigą paskelbti viešųjų pirkimų suvestines, paprastai tariant Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytos formos planus apie perkančiosios organizacijos planuojamus vykdyti viešuosius pirkimus.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Kiekvienais metais iki kovo 15 d. perkančioji organizacija turi paskelbti viešųjų pirkimų suvestinę Viešųjų pirkimų tarnybos administruojamoje centrinė viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVPIS). <p>Paskelbimo tvarka</p> <ul style="list-style-type: none"> •Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymas Nr.1S-91 „Dėl Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR,2017-06-19,Nr.2017-10231;2019-01-25,Nr.2019-01129); <p>Visiems pirkimas tiek mažos vertės, tiek tarptautiniams ir supaprastintiems taikomi tie patys viešųjų pirkimų proceso etapai.</p> <p>Prisiminkite, kad pirkimai skirstomai taip:</p>	Video	

Pirkimai

Tarptautiniai ir supaprastinti viešieji pirkimai vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, o mažos vertės viešieji pirkimai - Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašu.

Kaip jau ir buvo minėta viešųjų pirkimų būdai parenkami pagal vertes, kurios yra tokios:

Tarptautinio viešojo pirkimo vertės ribos (be PVM). Galioja nuo 2024-01-01 d.

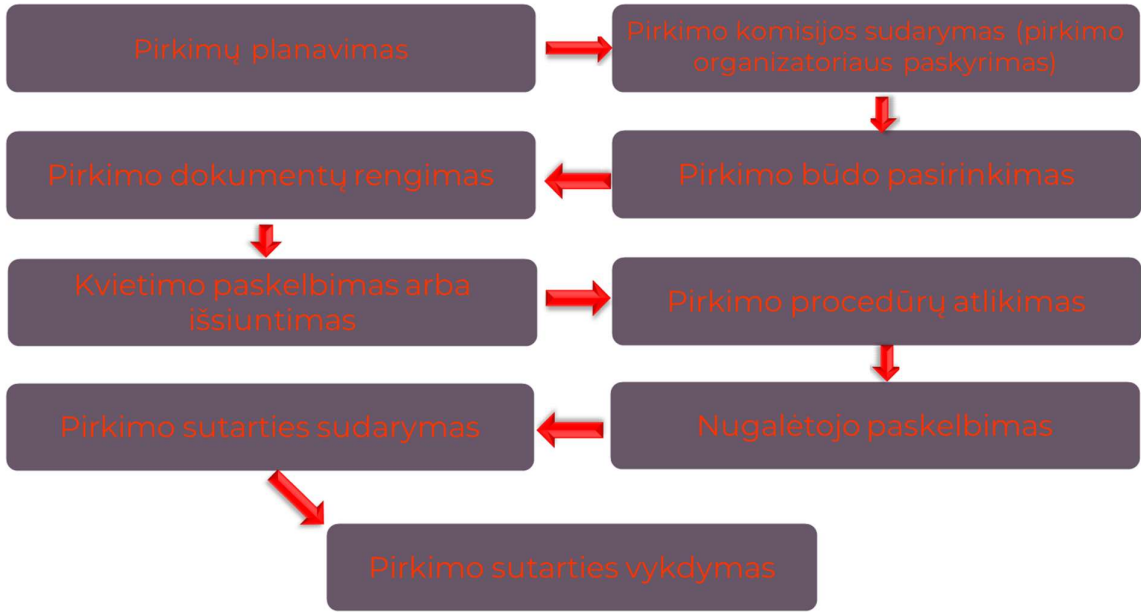
- **221 000 EUR** prekėms, paslaugoms;
- **538 000 EUR** - darbams;
- **700 000 Eur**, kai perkamos nurodytos socialinės ir kitos specialiosios paslaugos, kurios nurodytos Viešųjų pirkimų įstatymo 2 priede.

Supaprastintas viešasis pirkimas – tai pirkimas, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

- Viešasis pirkimas, kurio vertė yra mažesnė už nustatytas tarptautinio pirkimo vertes;
- Neatsižvelgdama į tai, kad numatoma pirkimo vertė yra lygi tarptautinio pirkimo vertės ribai arba ją viršija, perkančioji organizacija turi teisę atlikti supaprastintus pirkimus atskiroms pirkimo dalims, kurių kiekvienos vertė yra mažesnė kaip 80 000 Eur be PVM perkant to paties tipo prekes ar paslaugas, o perkant darbus – mažesnė kaip 1 000 000 Eur be PVM, jeigu bendra tokių pirkimo dalių vertė yra ne didesnė kaip 20 % bendros visų pirkimo dalių vertės.

Mažos vertės pirkimas

	<p>- tai supaprastintas pirkimas, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur be PVM, o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 174 000 Eur be PVM.</p> <p>Atlikusi viešąjį pirkimą ir sudariusi viešojo pirkimo sutartį, perkančioji organizacija privalės tokią sutartį viešinti teisės aktu nustatyta tvarka Viešųjų pirkimų tarnybos administruojamoje centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje per 15 kalendorinių dienų nuo viešojo pirkimo sutarties sudarymo.</p> <p>Primintina, kad BVPŽ - yra junginio „bendrasis viešųjų pirkimų žodynas“ trumpinys. Dažniau naudojama sąvoka – „BVPŽ kodai“. BVPŽ kodai naudojami viešųjų pirkimų procese visose Europos Sąjungos šalyse. Jie naudojami nusakyti viešojo pirkimo sritį. Pagrindinis žodynas grindžiamas medžio struktūra, kurią sudaro 9 skaitmenų kodas, kurių kiekvienas apibūdina skirtingą prekių, darbų ar paslaugų objektą.</p>		
	<p>Pasirengimas pirkimui - etapas, kurio metu rengiama poreikio paraiška, rengiama techninė specifikacija, tiekėjų kvalifikacijos reikalavimai, pašalinimo pagrindai, pasirenkami pasiūlymų vertinimo kriterijai, sprendžiama dėl žaliųjų ir socialinių kriterijų, nustatomos viešojo pirkimo sutarties sąlygos ir reikalavimai.</p> <p>Pirkimo procedūros – vertinami gauti tiekėjų pasiūlymai, aiškinamasi dėl pasiūlymo turinio, tikslinamasi dėl pasiūlymų trūkumų ir klaidų, nustatomas laimėjęs pasiūlymas.</p> <p>Sutarties sudarymo ir valdymo etapas, pakeitimai – sudaroma viešojo pirkimo sutartis, ji prižiūrima, t. y. tikrinama kaip tiekėjai laikosi pasiūlyme nurodytų reikšmių, atliekami sutarčių pakeitimai ir vertinama ar galutiniam rezultate pirkimo objektas įgyvendintas taip, kaip laimėjęs tiekėjas nurodė savo pasiūlyme, ir ar įgyvendinti pirkimo dokumentuose nustatyti reikalavimai.</p> <p>Pagrindiniai viešojo pirkimo vykdymo etapai:</p>	<p>Timetable Video</p>	

	 <pre> graph TD A[Pirkimų planavimas] --> B[Pirkimo komisijos sudarymas (pirkimo organizatoriaus paskyrimas)] B --> C[Pirkimo būdo pasirinkimas] C --> D[Pirkimo dokumentų rengimas] D --> E[Kvietimo paskelbimas arba išsiuntimas] E --> F[Pirkimo procedūrų atlikimas] F --> G[Nugaletojo paskelbimas] G --> H[Pirkimo sutarties sudarymas] H --> I[Pirkimo sutarties vykdymas] </pre>		
	<p>Rinkos tyrimas ir konsultacija su rinka Vykdamas pasirengimo viešajam pirkimui etapą, gali būti, kad perkančiajai organizacijai bus reikalinga atlikti rinkos tyrimą arba rinkos konsultaciją dėl būsimo viešojo pirkimo sąlygų ir jų turinio su potencialiais tiekėjais. Rinkos tyrimo neprivaloma atlikti, bet rekomenduotina. Tačiau konsultacija su rinka yra, tam tikrais, Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytais atvejais, privaloma atlikti procedūra.</p> <p>Plačiau pasiskaityti galite paspaudę šią nuorodą: https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/rinkos_konsultaciju_gaires.pdf</p>	Video	
	<p>Rinkos tyrimas yra efektyviausia priemonė planuojant pirkimui reikalingas lėšas ir nustatant pagrindinius pirkimo objektui keliamus reikalavimus, t. y. renkama informacija apie pirkimo objektą, rinkoje siūlomus jo variantus, įprastinius / tipinius objekto naudotojo poreikius; pirkimo objekto įsigijimo specifiką, sutarties sudarymo ir jos vykdymo specifiką, galimas rizikas, jų suvaldymo priemonės.</p> <div data-bbox="193 1320 1329 1380" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>🔴 Svarbu</p> </div>		

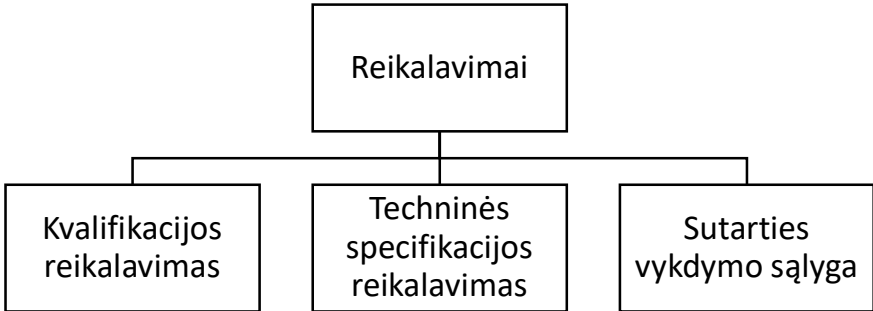
	<p>Kada PRIVALOMA?</p> <p>Rinkos dalyvių konsultacijos yra privalomos pirkimo, apie kurį turi būti skelbiama, išskyrus mažos vertės pirkimą, atveju, jeigu per paskutinius 12 mėnesių atliekant paskutinį tokių pačių ar panašių prekių, paslaugų ar darbų pirkimą, apie kurį buvo privaloma skelbti, išskyrus mažos vertės pirkimą, nebuvo gauta nė viena arba gauta tik viena tinkama paraiška ar pasiūlymas. (VPĮ 27 str. 1 d. 1 p.)</p> <p>Kartais rinkos tyrimo nepakanka. Tada reikalinga atlikti rinkos konsultaciją.</p> <p>Rinkos konsultacija – pirkimo vykdytojo bendradarbiavimas su kompetentingais subjektais (nepriklausomais ekspertais, institucijomis arba rinkos dalyviais) iki pirkimo pradžios. Rinkos konsultacijos tikslas – tinkamas pasirengimas pirkimui ir tiekėjų informavimas apie savo pirkimų planus ir / ar reikalavimus pirkimams.</p>		
	<p>Viešojo pirkimo pradžia ir pabaiga</p> <p>Viešojo pirkimo pradžia laikoma, kai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Viešųjų pirkimų tarnyba paskelbia Perkančiosios organizacijos skelbimą apie pirkimą; - Perkančioji organizacija išsiunčia kvietimą tiekėjams dalyvauti viešajame pirkime. <p>Viešojo pirkimo pabaiga laikoma, kai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visų tiekėjų pasiūlymai atmetami; - Negaunama pasiūlymų; - Sudaroma viešojo pirkimo sutartis; - Perkančioji organizacija nutraukia viešojo pirkimo procedūras: - savo iniciatyva turi teisę jas nutraukti, jeigu atsirado aplinkybių, kurių nebuvo galima numatyti arba pirkimo dokumentuose padaryta esminių klaidų, dėl kurių pirkimas tampa nebetikslingas ar jį įvykdžius būtų įsigytas perkančiosios organizacijos poreikių neatitinkantis pirkimo objektas; - privalomai jas nutraukia, jeigu buvo pažeisti šio įstatymo principai ir atitinkamos padėties negalima ištaisyti. <div data-bbox="197 1149 1329 1209"> <p> Svarbu</p> </div> <div data-bbox="197 1209 1329 1258"> <p>Procedūriškai pirkimo vykdymas numato tokius svarbiausius žingsnius, kuriuos būtina atlikti:</p> </div> <div data-bbox="197 1323 1329 1404"> <p>Poreikio nustatymas → Rinkos tyrimo atlikimas → Pirkimų vykdymo organizavimas → Pirkimo sutarčių sudarymas ir pirkimų vykdymas</p> </div>	E-tool	

1.5.	Pirkimų proceso dalyviai, jų atsakomybė ir funkcijos		
	<p>Viešuosiuose pirkimuose dalyvauja daug įvairių subjektų. Visgi išskirti būtų galima šiuos svarbiausius viešųjų pirkimų proceso dalyvius:</p> <div data-bbox="195 570 1033 795" data-label="Diagram"> <pre> graph TD A[VP dalyviai] --> B[Tiekėjai] A --> C[Perkančiosios organizacijos] A --> D["Subrangovai, subtiektėjai (kvazisubrangovai)"] A --> E[Kiti ūkio subjektai] </pre> </div> <p>Tiekėju yra laikomas - ūkio subjektas – fizinis asmuo, privatusis ar viešasis juridinis asmuo, kita organizacija ir jų padalinys arba tokių asmenų grupė, įskaitant laikinas ūkio subjektų asociacijas, kurie rinkoje siūlo atlikti darbus, tiekti prekes ar teikti paslaugas. Tiekėjo tikslas - dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose ir jas laimėti. Tiekėjais kartais būna laikinos verslo grupės, tokiu atveju jie sudaro vadinamąsias jungtinės veiklos sutartis. Tai kelių juridinių asmenų ar fizinių asmenų sudarytas susitarimas konkretaus viešojo pirkimo apimtyje dalyvauti kartu ir teikti viešojo pirkimo pasiūlymą bendrai. Dalyvavimo jungtinės veiklos sutarties ir subrangos pagrindais reiktų netapatinti, nes ji turi kitas (skirtingas) procesines teises viešųjų pirkimų metu.</p> <p>Pačios perkančiosios organizacijos sąvoka yra kiek sudėtingesnė. Perkančiąja organizacija tampama jei ji yra valstybės įsteigtas juridinis asmuo. Arba jei ji, dėl valdymo struktūros arba finansavimo pobūdžio, turi tokia tapti, tai vadinamoji</p>	Video	

<p>“užkrato” teorija: jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti ir jei jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų; ○ yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų; ○ turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų; ○ arba yra viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų asociacija. Perkančiąja organizacija tampama ir tada, kai yra gautas valstybės ar savivaldybės, ar Europos Sąjungos finansavimas. Šis statusas nėra nuolatinio pobūdžio, o egzistuos tol, kol juridinis asmuo gaus minėtą finansavimą. <p>Subragovai, subtiektėjai – <i>Lietuvo Aukščiausiasis Teismas 2012-07-05 byla Nr. 3K-3-359/2012 išaiškino, kad subtiektėjai (subrangovai) – ūkio subjektai, kurie nelaikytini tiekėjais prasme, tačiau šiems taikomi tam tikri reikalavimai tiekėjams:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>jiems keliami tiekėjų kvalifikacijos ar</i> • <i>kokybinės atrankos reikalavimai (pvz., neteistumas [pašalinimo pagrindai], socialinės įmonės statusas)</i> <p><i>bei tikrinama atitiktis jiems.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Jei subjektas veikia aktyviai, savo veiksmais prisideda prie perkančiosios organizacijos poreikio pirkimo objektu tenkinimo, t. y. teikia ar vykdo dalį paslaugų arba darbų, priklausomai nuo veiklos organizavimo formos (subrangos ar partnerystės) gali būti pripažįstamas subtiektėju ar partneriu, išviešinamam teikiant pasiūlymą. [ar sutarties vykdymo metu]</i> <p>Kiti ūkio subjektai - visi kiti viešajame pirkime dalyvaujantys asmenys, kurie prisidės prie viešojo pirkimo sutarties vykdymo, pareiga juos išviešinti pasiūlymų pateikimo metu arba vykdant pirkimo sutartį.</p> <p>Perkančiosios organizacijos pirkimų proceso dalyviai</p> <p>Viešojo pirkimo proceso dalyviai dirba pagal vadovo patvirtintas viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės taisykles.</p> <p>Pagrindiniai dalyviai yra šie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viešojo pirkimo iniciatorius – nurodo poreikį reikalingų prekių, paslaugų, darbų įsigijimui, rengia technines specifikacijas; • Viešojo pirkimo organizatorius – skiriamas vadovo įsakymu, organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai tokiems pirkimams atlikti nesudaroma viešojo pirkimo komisija. 		
--	--	--

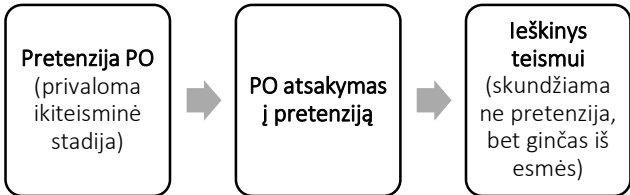
	<ul style="list-style-type: none"> • Viešojo pirkimo komisija – sudaroma vadovo įsakymu, nuolatinė visiems pirkimams) arba konkrečiam pirkimui, vykdo supaprastintos, tarptautinės vertės viešuosius pirkimus, tačiau gali vykdyti ir mažos vertės pirkimus. Komisija dirba pagal ją sudariusios perkančiosios organizacijos patvirtintą darbo reglamentą ir yra jai atskaitinga, vykdo tik rašytines jos užduotis ir įpareigojimus. • Prisiminkite, kad viešojo pirkimo organizatorius ir viešojo pirkimo komisijos nariai gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Juos skiriant turi būti atsižvelgiama į jų ekonomines, technines, teises žinias ir Viešųjų pirkimų įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą. Komisijos nariai, ekspertai, stebėtojai negali būti politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai ir valstybės politikai. <p>Praktinė situacija:</p> <p>Perkančioji organizacija yra valstybės institucija. Didžioji dalis jos darbuotojų yra valstybės tarnautojai, o kita dalis jiems prilyginti asmenys. Perkančioji organizacija žino, kad būtina deklaruoti viešuosius ir privačius interesus, nes tokia pareiga yra nustatyta valstybės tarnautojams, vykdam valstybės funkcijas. Perkančioji organizacija ketina sudaryti kelias viešųjų pirkimų komisijas: pirkimo procedūroms parengti ir vykdyti, ginčų nagrinėjimui ir viešojo pirkimo sutarties kontrolei. Kadangi bus sudaromos atskiros komisijos, perkančioji organizacija turi nepamiršti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Visi šiose trijose komisijose dalyvaujantys darbuotojai turi būti pateikę deklaracijas su pažymiu, kad tai darbuotojai dalyvaujantys viešųjų pirkimų procedūrose. - Visose komisijose turi būti bent vienas atestuotas viešųjų pirkimų specialistas. <p>Visose komisijose turi dalyvauti bent 3 darbuotojai (gali dalyvauti ir daugiau), sprendimai laikomi teisėtais, jei juose dalyvauja bent 3 komisijos nariai.</p> <p>Viešojo pirkimo dalyvių teises ir pareigas apibūdina tokios situacijos:</p> <p>Perkančioji organizacija:</p> <p>Juridinis asmuo nėra įsteigtas valstybės ar savivaldybės, taip pat savo veikloje nėra nurodęs, kad vykdyt visuomeninę veiklą, pateikė projektą ir gavo ES finansavimą. Einamaisiais biudžetiniais metais ES lėšos sudarys 52 proc. juridinio asmens biudžeto lėšų. Dėl to, kad biudžetiniais metais, tai bus reikšminga dalis juridinio asmens biudžete ES lėšų - šis juridinis asmuo turės laikinai, tol kol bus gaunami ES projekto asignavimai, būti perkančiąja organizacija ir savo visą ūkinę veiklą vykdyti viešųjų pirkimų būdu.</p> <p>Tiekėjas:</p> <p>Du juridiniai asmenys ir vienas fizinis asmuo seka viešųjų pirkimų konkursus. Juos visus sudomina paskelbtas viešasis pirkimas, visgi susipažinus su konkurso sąlygomis, šie tiekėjai mato, kad dalyvauti pirkime savarankiškai būtų per</p>		
--	--	--	--

	<p>sudėtinga. Todėl jie priima sprendimą sudaryti jungtinės veiklos sutartį. Viešųjų pirkimų procedūrose toks sprendimas turi vieną ypatumą: nepaisant to, kad pirkime dalyvaus net 3 tiekėjai (du juridiniai asmenys ir vienas fizinis asmuo) jie visi laikomi vienu tiekėju. Todėl savarankiškai dalyvauti viešuosiuose pirkimuose jiems yra draudžiama. Nes pasiūlymą gali pateikti tik vienas tiekėjas, nepaisant to kiek tiekėjų sudarys jungtinės veiklos sutartį ir teiks pasiūlymą bendrai. Tuo pačiu minėti tiekėjai sudarę jungtinės veiklos sutartį į pagalbą pasitelks kitą asmenį- subrangovą, t. y. darbuotoją, kurį, laimėjimo atveju įdarbins viena iš jungtinės veiklos sutarties dalyvių. Tokiu atveju viešuosiuose pirkimuose toks subrangovas bus laikomas kvazisubrangovu, nes su juo teisiniai darbo santykiai atsirastų ateityje, jei bus laimėtas viešasis pirkimas. Toks subrangovas arba kvazisubrangovas, neturi tokių pačių teisių kaip tiekėjas, šiuo atveju dalyvaujantis jungtinės veiklos sutarties sudėtyje. Jis, kvazisubrangovas, negalės skųsti perkančiosios organizacijos sprendimų, teikti prašymų ir pan. Kvazisubrangovas galės tik vykdyti tai, ką yra sutaręs laimėjimo atveju vykdyti tiekėjas, jei viešasis pirkimas bus laimėtas ir su juo bus sudaryta sutartis.</p>		
	<p>Viešojo pirkimo organizatorius ir viešojo pirkimo komisijos nariai gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Juos skiriant atsižvelgiama į jų ekonomines, technines, teises žinias ir Viešųjų pirkimų įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmąnyimą.</p>	Video	
	<p>Interesų konfliktas ir jų valdymas Viešųjų pirkimų procesuose labai svarbu užtikrinti skaidrumą. Tai pasiekama per įvairias priemones – viena jų - interesų konfliktai ir jų valdymas. Interesus deklaruoti turi ne tik valstybės tarnautojai, bet ir komisijos nariai, pirkimų organizatoriai, iniciatoriai, ekspertai, vadovai. Nurodyti asmenys, patekę į interesų konflikto situaciją, privalo nusišalinti ar gali būti nušalinami nuo su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų rengimo, svarstymo, priėmimo proceso ar jo stebėjimo.</p>	E-tool	
	<p>Viešųjų pirkimų vykdymo atsakomybė ir tvarka Perkančioji organizacija turi aprašyti procesą kaip bus vykdomi viešieji pirkimai. Nuo 2023 m. sausio 1 d. privaloma nustatyti pirkimų organizavimo tvarką nuo pirkimų poreikio formavimo iki pirkimo sutarties rezultato įvertinimo arba, jeigu pirkimo sutartis nebuvo sudaryta, iki pirkimo procedūros pabaigos.</p>	E-tool	
	<p>Kas turi būti nurodyta perkančiosios organizacijos vidinėje tvarkoje Perkančiosios organizacijos parengtoje vidaus tvarkoje apibrėžiant atsakomybes ir procedūras turi būti nustatytos standartinės dokumentų (einamaisiais biudžetiniais metais reikalingų pirkti prekių, paslaugų ar darbų sąrašo, paraiškos, mažos vertės pirkimo pažymos ir kt.), susijusių su pirkimų planavimu, vykdymu ir sutarčių kontrole, formos ir įvardinta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokia pirkimo paraiška pildoma; • Koks pirkimų žurnalas pildomas; • Kokia pirkimo pažyma pildoma; • Koks pirkimų planas pildomas; 	E-tool	
1.6.	Viešųjų pirkimų dokumentacija ir jos valdymas		
	<p>Viešojo pirkimo dokumentuose, kuriuos rengia Perkančioji organizacija nustatomi reikalavimai tiekėjams, t.y. reikalavimai tiekėjui (kvalifikacijos reikalavimai), reikalavimai objektui (techninė specifikacija), reikalavimai viešojo sutarties vykdymui (sutarties vykdymo sąlygos). Nustatomi reikalavimai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių.</p>	Video	

	<p>ATMINKITE!</p> <p>Pirkimo dokumentuose turi būti numatyti pasiūlymų pateikimo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ forma; ▪ turinys; ▪ terminai; ▪ pateikimo priemonės. 		
	<p>Rengiant viešojo pirkimo dokumentus reikia suprasti ir atskirti pagrindinius reikalavimus, t.y. nustatomus reikalavimus:</p> <pre> graph TD A[Reikalavimai] --> B[Kvalifikacijos reikalavimas] A --> C[Techninės specifikacijos reikalavimas] A --> D[Sutarties vykdymo sąlyga] </pre>	Image	
	<p>Pagrindiniai pirkimo dokumentų reikalavimai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalifikacijos reikalavimus supaprastintų ir tarptautinių pirkimų atveju galima nustatyti taip kaip nurodo <u>Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika</u>. Pareigos nėra ja vadovautis mažos vertės pirkimų atveju. • Techninė specifikacija – yra reikalavimų rinkinys, kuriame nurodomas ir apibūdamas perkamas objektas ir nustatomi techniniai reikalavimai jam. Viena iš pagrindinių taisyklių taip pat sako, kad negalima techninės specifikacijos parengti taip, kad ją atitiktų tik konkretus tiekėjas, priimti tiekėjų pasiūlymų alternatyvas (lygiaverčius pasiūlymus) bei visada naudoti žodžių junginį “arba lygiavertis”. <p>Sutarties vykdymo sąlygos - reikalavimai kaip turės būti įgyvendinama viešojo pirkimo sutartis. Jose taip pat gali būti reikalavimų, kurie susiję su objektu, tačiau jų įvertinimas bus vykdomas tada kai bus sudaroma viešojo pirkimo sutartis.</p> <p>Pvz. nuo 2024-02-01 vykdant statybos rangos pirkimus, kur keliama žalieji kriterijai, draudžiama reikalauti pateikti atitiktį „žaliesiems“ reikalavimams įrodančius dokumentus statybinių medžiagų tinkamumo įrodymus. Šių reikalavimų paprašyti turėsite, nes tai reikalavimai, kuriuos privalo atitikti teikėjų siūlomos statybinės medžiagos, vis dėlto jų patikrinimas bus atliekamas sudarius sutartį arba sutarties vykdymo metu.</p>	List	
	<p>Viešojo pirkimo dokumentai rengiami taip, kad viešajame pirkime galėtų dalyvauti smulkusis ir vidutinis verslas. Viena iš nepagrįstai ribojančių viešojo pirkimo dokumentų rengimo ypatybių – nepagrįstas sprendimas neskaidyti pirkimo objekto į dalis.</p>	Video	

	<p>Viešojo pirkimo dokumentuose, svarbu aiškiai nurodyti kaip bus apskaičiuojama tiekėjo pasiūlymo kaina – koks bus pasirinktas kainodaros principas / taisyklė. Kainodaros reikalavimus apibrėžia Kainodaros taisyklių nustatymo metodika, kuri privaloma vykdant supaprastintus ir tarptautinius viešuosius pirkimus. Mažos vertės viešiesiems pirkimams minėti reikalavimai yra rekomendacinio pobūdžio.</p> <div data-bbox="195 324 1329 612"> <p>■ Apibrėžimas</p> <p>Pirkimo dokumentai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skelbimas apie pirkimą, išankstinis skelbimas apie pirkimą; – pirkimo sąlygos; – techninė specifikacija; – sutarties projektas; – pirkimo dokumentų paaiškinimai ir patikslinimai. </div> <p>ATMINKITE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viešojo pirkimo sąlygos turi būti <u>tikslios, aiškos ir be dviprasmybių</u>. • Neesminės viešojo pirkimo sąlygos <u>gali būti keičiamos tik iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos</u>. • Viešojo pirkimo sąlygos <u>negali prieštarauti viešųjų pirkimų principams ir turi atitikti pirkimų tikslą</u>. • Neaiškos, netikslios ir dviprasmiškos viešojo pirkimo sąlygos aiškinamos perkanciosios organizacijos nenaudai, tiekėjų - naudai! 	Video	
	<p>Reikėtų užduočių, klausimų iš pateiktos medžiagos</p> <p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į testo klausimus, pasirinkdami ir pažymėdami vieną teisingą atsakymą:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Nurodykite ar žaliųjų pirkimų reikalavimai privalomi vykdant viešuosius pirkimus? <ol style="list-style-type: none"> Taip (teisingas atsakymas) Ne Nurodykite, kokie yra pagrindiniai viešųjų pirkimų dokumentų rengimo reikalavimai: <ol style="list-style-type: none"> Sutartis, pašalinimo pagrindai, pasiūlymo galiojimo užtikrinimas, bendrosios sąlygos. Sutarties vykdymo sąlygos, pasiūlymo forma, techninė specifikacija, protokolai, poreikio paraiška. Viešojo pirkimo dokumentai aiškūs, tikslūs, be dviprasmybių, neribojantys konkurencijos. (teisingas atsakymas) 		

	<p>3. Nurodykite į kokias kategorijas viešuosiuose pirkimuose skirstomi darnieji pirkimai į:</p> <p>a) Žaliuosius pirkimus, darniuosius pirkimus, lygių galimybių pirkimus;</p> <p>b) Žaliuosius pirkimus, socialiai atsakingus pirkimus, inovatyvius pirkimus; (teisingas atsakymas)</p> <p>c) Socialiai atsakingus pirkimus, gyvavimo ciklo pirkimus, strateginius pirkimus.</p>		
	<p>Gerosios praktikos pavyzdžių?</p> <div data-bbox="195 493 1329 909" style="border: 1px solid green; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p> Teismų praktika</p> <p>Lietuvos Aukščiausiasis Teismas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neaiškių, netikslių ir dviprasmiškų pirkimo dokumentų nuostatų nulemtų negatyvių padarinių rizika tenka pačiai perkančiajai organizacijai. • Galimybė nustatyti tam tikrus (specifinius) ar itin detalius reikalavimus viešojo pirkimo objektui, kaip išimtis iš bendrosios taisyklės, turi būti aiškinama ir taikoma siaurai, suteikiama išimtiniais atvejais bei tinkamai ją pagrindus. • Kolegija pasisakydama apie byloje nagrinėtą situaciją pabrėžė, kad poreikis itin detaliai apibrėžti pirkimo objektui keliamus techninius reikalavimus turėjo būti pagrįstas nurodant detalius jį patvirtinančius argumentus, o ne apibendrintus teiginius apie teikiamų paslaugų sudėtingumą ar jų ypatingą svarbą. <p>(LAT Nr. <u>e3K-3-32-378/2019</u>).</p> </div> <p>Reikia nepamiršti, kad perkančioji organizacija yra viešojo pirkimo „šeimininkė“ – tai reiškia visos su procedūrų vykdymu susijusios situacijos turi būti vertinamos perkančiosios organizacijos išsamiai ir dėmesingai. Kartais tiekėjai inicijuoja nepagrįstus ginčus, daro spaudimą perkančiosios organizacijoms. Tokie žingsniai yra rizikos, kurių suvaldymas ir išsprendimas tinkamai ir tinkamu būdu apsaugos perkančiąją organizaciją nuo netinkamų sprendimų.</p> <p>Pavyzdžiui jei tiekėjai po laiko kvestionuoja viešojo pirkimo sąlygas, tai ne visada reikš tiesą, kad perkančioji organizacija kažkur suklydo ir iš to neigiamos pasekmės būtinai turi jai kilti. Jei tiekėjas nekėlė klausimų dėl viešojo pirkimo sąlygų, pateikė pasiūlymą, ypač jei pasiūlymo formoje yra skiltis ar dalis, kurioje tiekėjai patvirtina, kad viešojo pirkimo sąlygos jiems yra aiškos. Tokiu atveju tiekėjai tikėtina bus neteisūs, jei pradės ginčyti minėtas pirkimo sąlygas po laiko, ypač jei tas sąlygas reikia taikyti ir jų taikymas tampa nepalankus tiekėjui. Tokiu atveju nepamirškite, kad šie tiek tiekėjo, tiek perkančiosios organizacijos sprendimai turi būti įvertinti per viešųjų pirkimų principų turinį. Pvz. jei tiekėjas pažeidžia sutartį ir jam reikia taikyti netesybas -baudas, po laiko tiekėjas nebe negali sakyti, kad sąlyga dėl kurios atsirado Jums kaip perkančiajai organizacijai pareiga skaičiuoti baudas, tiekėjui buvo neaiški. Jei sąlyga buvo neaiški, tiekėjas turėjo būti aktyvus tada kai buvo vykdomas viešasis pirkimas.</p>		

1.7.	Ginčai viešuosiuose pirkimuose		
	Viešuosiuose pirkimuose ne retai tarp perkančiosios organizacijos ir tiekėjų kyla nesutarimai, kurie vadinami ginčais. Viešųjų pirkimų įstatymas numato šių ginčų sprendimo ir ikiteisminių ginčų - pretenzijų nagrinėjimo tvarką bei terminus, kurių turi griežtai laikytis perkančiosios organizacijos ir tiekėjai. Tik tiekėjui pateikus pretenziją ir gavus perkančiosios organizacijos atsakymą, kuriuo pretenzija tenkinama arba atmetama, galimas ginčo nagrinėjimas ir išsprendimas teisme.	Video	
	<p>Pretenzija - tai iki viešojo pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties sudarymo viešojo pirkimo, vykdytojo priimtą sprendimą ar veiksmus / neveikimą ginčijantis tiekėjo raštu pirkimo vykdytojui pateikiamas dokumentas.</p> <p>Itin svarbus viešojo pirkimo–pardavimo sutarties arba preliminariosios pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo atidėjimo terminas – tai Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytas laikotarpis, kuris prasideda nuo perkančiosios organizacijos pranešimo apie sprendimą nustatyti laimėjusį viešojo pirkimo pasiūlymą išsiuntimo iš perkančiosios organizacijos suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams dienos, ir kuriam pasibaigus sudaroma viešojo pirkimo–pardavimo sutartis arba preliminarioji pirkimo–pardavimo sutartis. Viešojo pirkimo sutarties sudarymo atidėjimo terminas tarptautinių viešųjų pirkimų atveju yra 10 kalendorinių dienų, o supaprastintų pirkimų atveju - 5 darbo dienos. Pastarasis terminas gali būti netaikomas mažos vertės pirkimų atveju;</p>	Video	
	<p>Inicijuojamas viešųjų pirkimų ginčas turėtų atrodyti taip:</p> <pre> graph LR A["Pretenzija PO (privaloma ikiteisminė stadija)"] --> B["PO atsakymas į pretenziją"] B --> C["Ieškinys teismui (skundžiama ne pretenzija, bet ginčas iš esmės)"] </pre>	Image	
	<p>Pretenzija yra teikiama Tiekėjai pretenzijos gali teikti dėl: Viešojo pirkimo dokumentų nuostatų / reikalavimų; Perkančiosios organizacijos priimtų sprendimų. Atminkite, kad tiekėjai pretenzijas gali teikti tik iki viešojo pirkimo sutarties sudarymo. Kai sudaryta viešojo pirkimo sutartis – savo pažeistus teisėtus interesus, tiekėjai gali ginti tik teisiniu būdu.</p> <p>Ginčai ir jų terminai</p> <p>Ginčams taikomi šie terminai:</p>	Video	

	<p>Tiekėjai gali pareikšti pretenziją bei pareikšti ieškinį teismui: Tarptautinių viešųjų pirkimų atveju per 10 dienų nuo perkančiosios organizacijos pranešimo raštu apie jos priimtą sprendimą išsiuntimo tiekėjams dienos, o supaprastintų pirkimų atveju – per 5 darbo dienas. Tie patys terminai taikomi teikiant pretenzijas dėl viešojo pirkimo sąlygų reikalavimų.</p> <p>Ginčų nagrinėjimo terminai ir reikalavimai</p> <p>Perkančioji organizacija privalo išnagrinėti pretenziją, priimti motyvuotą sprendimą ir apie jį, taip pat apie anksčiau praneštų pirkimo procedūros terminų pasikeitimą, jei terminai keičiami, raštu pranešti pretenziją pateikusiam tiekėjui, suinteresuotiems kandidatams ir suinteresuotiems dalyviams ne vėliau kaip per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos.</p>		
	<p>Teismas, išnagrinėjęs ieškovo (tiekėjo Y, kurio pasiūlymas perkančiosios organizacijos sprendimu nurodytas 2-oje pasiūlymų eilės vietoje) ieškinį dėl perkančiosios organizacijos sprendimo pirkimo laimėtoju pripažinti tiekėją X neteisėtumo, ir pripažinęs, kad tiekėjo X pasiūlymas neatitiko viešojo pirkimo sąlygų reikalavimų, gali pakeisti perkančiosios organizacijos sprendimą dėl pasiūlymų eilės ir tiekėjo Y pasiūlymą nurodyti 1-oje pasiūlymų eilės vietoje. Tokiu būdu būtų apgintos ieškovo teisės, o perkančioji organizacija išlaikytų savo kompetenciją dėl pirkimo procedūrų vykdymo – pavyzdžiui, galėtų atmesti tiekėjo Y pasiūlymą dėl per didelės kainos, nutraukti pirkimą (esant pagrindui) ar pan.</p>	Video	
	<p>Perkančioji organizacija nepateikusi atsakymo į pateiktą tiekėjo pretenziją laiku, turi informuoti tiekėjus apie priežastis, dėl kurių yra reikalingas ilgesnis terminas atsakymui į pretenziją.</p> <p>Tiekėjas gali nuspręsti kreiptis į teismą, jeigu Perkančioji organizacija per nustatytą terminą, per 6 darbo dienas nuo pretenzijos gavimo dienos, neišnagrinėja gautos pateiktos pretenzijos ir nepateikia tiekėjui atsakymo.</p>	Video	
	<p>Viešojo pirkimo sutarties sudarymui kai gauta pretenzija taip pat taikomas minėtas atidėjimo terminas. Tai reiškia, kad sutarties sudarymo atidėjimo terminas po pretenzijos išnagrinėjimo bus tarptautinių viešųjų pirkimų atveju – 10 kalendorinių dienų, o supaprastintų pirkimų atveju – 5 darbo dienos. Svarbu prisiminti, kad gavus pretenziją sutarties sudarymo atidėjimo terminas taikomas jau visais atvejais, įskaitant ir mažos vertės viešuosius pirkimus.</p>	Video	
	<p>Iki pirkimo sutarties sudarymo gavus pretenziją, perkančioji organizacija negali sudaryti sutarties 5 darbo dienas (tarptautinių pirkimų atveju – 10 dienų) nuo atsakymo į pretenziją išsiuntimo, jeigu atsakymas siunčiamas elektroninėmis priemonėmis.</p> <p>Jeigu pagal situaciją dar turi būti taikomas ir sutarties sudarymo atidėjimo terminas, reikia taikyti abu šiuos terminus; šie terminai netapatinami.</p>	List	
	<p>Teisinis suinteresuotumas – kas tai ir kuo jis svarbus?</p>	Video	

	<p>Viešuosiuose pirkimuose tiekėjo teisinis suinteresuotumas reiškia tiekėjo suinteresuotumą viešojo pirkimo sutarties sudarymu ir finansinio atlygio už suteiktas paslaugas, pristatytas prekes ar atliktus darbus gavimu ir nereiškia kitokios naudos ar kitokio pobūdžio suinteresuotumo pirkimo rezultatu.</p> <p>Tiekėjui, siekiančiam ginčyti perkančiosios organizacijos atliktus veiksmus ar priimtus sprendimus, yra būtinas teisinis suinteresuotumas.</p> <p>Ką galima skųsti? Tiekėjai gali skųsti perkančiosios organizacijos sprendimus šiais būdais: teikdami pretenziją perkančiajai organizacijai dėl: Neinformavimo; Konfidencialios informacijos nepateikimo ar pateikimo; Viešojo pirkimo sąlygų; Laimėtojo išrinkimo procedūrų. Teikdami ieškinį teismui dėl: - žalos atlyginimo; Sudarytos viešojo pirkimo sutarties.</p>		
	<p>Teismas, išnagrinėjęs ieškovo (tiekėjo Y, kurio pasiūlymas perkančiosios organizacijos sprendimu nurodytas 2-oje pasiūlymų eilės vietoje) ieškinį dėl perkančiosios organizacijos sprendimo pirkimo laimėtoju pripažinti tiekėją X neteisėtumo, ir pripažinęs, kad tiekėjo X pasiūlymas neatitiko viešojo pirkimo sąlygų reikalavimų, gali pakeisti perkančiosios organizacijos sprendimą dėl pasiūlymų eilės ir tiekėjo Y pasiūlymą nurodyti 1-oje pasiūlymų eilės vietoje. Tokiu būdu būtų apgintos ieškovo teisės, o perkančioji organizacija išlaikytų savo kompetenciją dėl pirkimo procedūrų vykdymo – pavyzdžiui, galėtų atmesti tiekėjo Y pasiūlymą dėl per didelės kainos, nutraukti pirkimą (esant tam pagrindui) ar pan.</p>	Video	
	<p>Ką turi padaryti tiekėjas jei nori skųsti perkančiosios organizacijos sprendimus? Kasacinio teismo, be kita ko, yra išaiškinta, kad tiekėjų suinteresuotumą, kaip sąlygą inicijuoti perkančiosios organizacijos veiksmų peržiūros procedūrą, apibrėžia dviejų elementų visuma: ieškovo tinkamumas ginčyti perkančiosios organizacijos sprendimus (veiksmus), įskaitant sprendimą nustatyti atitinkamas pirkimo sąlygas (lot. <i>ratione personae</i>), ir jo subjektinių teisių pažeidimas dėl galimai neteisėtų perkančiosios organizacijos sprendimų (įskaitant pirkimo sąlygų neteisėtumą) ar veiksmų (lot. <i>ratione materiae</i>). Tai – privalomos ir abi kartu taikomos teisinio suinteresuotumo sąlygos, kurios lemia tai, kad teismai nagrinėja šalių ginčą iš esmės tik tuo atveju (nebent dėl viešojo intereso apsaugos tai darytų savo iniciatyva), kai ieškinį, laikydamasis įstatymuose nustatytos tvarkos, pareiškia tinkamas ieškovas, įtakingamai ir patikimai įrodęs, jog būtent jo teisėtus interesus pažeidžia atitinkamos pirkimo sąlygos. LAT 2019 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-296-378/2019; 2019 m. gruodžio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-328-248/2019</p>	Video or E-tool	
	Praktinė užduotis:	Paragraph + Sorting	

	<p>Perkančioji organizacija vykdo kanceliariinių prekių pirkimą, kuriuo siekia įsigyti įvairias kanceliariines prekes savo ūkinei ir kasdienei veiklai. Perkančiosios organizacijos vadovas savo darbuotojams nurodo vadovo geram pažįstamam verslininkui nusiųsti informaciją apie pirkimui skirtą biudžetą el. paštu iki viešojo pirkimo paskelbimo. Atitinkamai gavus klausimų iš kitų tiekėjų, pirkimui skirtas biudžetas neatskleidžiamas. Viešąjį pirkimą laimėjus proteguojamam verslininkui, sutarties vykdymo metu, iš jo nuperkama 300 proc. daugiau prekių nei numatė sutartis.</p> <p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į atvirus klausimus, pateikdami atsakymą TAIP / NE.</u></p> <p>Ar šiuo viešuoju pirkimu buvo pasiekti Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti tikslai? Ar vykdant šį viešąjį pirkimą buvo laikomasi Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų? Ar viešųjų pirkimų principų pažeidimas nesiremiant konkrečia teisės norma (materialinė norma) leidžia vertinti, kad viešasis pirkimas vykdomas neteisėtai? Ar šiame viešajame pirkime Perkančiosios organizacijos vadovas supainiojo viešuosius privačius interesus? Ar viešojo pirkimo sutartis vykdyta su esminiais pažeidimais?</p> <table><tr><th>Klausimas</th><th>Atsakymas</th></tr><tr><td>Ar šiuo pirkimu buvo pasiekti Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti tikslai?</td><td>NE</td></tr><tr><td>Ar vykdant šį viešąjį pirkimą buvo laikomasi Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų?</td><td>NE</td></tr><tr><td>Ar viešųjų pirkimų principų pažeidimas nesiremiant konkrečia teisės norma (materialinė norma) leidžia vertinti, kad viešasis pirkimas vykdomas neteisėtai?</td><td>TAIP</td></tr><tr><td>Ar šiame viešajame pirkime Perkančiosios organizacijos vadovas supainiojo viešuosius privačius interesus?</td><td>TAIP</td></tr><tr><td>Ar viešojo pirkimo sutartis vykdyta su esminiais pažeidimais?</td><td>TAIP</td></tr></table>	Klausimas	Atsakymas	Ar šiuo pirkimu buvo pasiekti Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti tikslai?	NE	Ar vykdant šį viešąjį pirkimą buvo laikomasi Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų?	NE	Ar viešųjų pirkimų principų pažeidimas nesiremiant konkrečia teisės norma (materialinė norma) leidžia vertinti, kad viešasis pirkimas vykdomas neteisėtai?	TAIP	Ar šiame viešajame pirkime Perkančiosios organizacijos vadovas supainiojo viešuosius privačius interesus?	TAIP	Ar viešojo pirkimo sutartis vykdyta su esminiais pažeidimais?	TAIP		
Klausimas	Atsakymas														
Ar šiuo pirkimu buvo pasiekti Viešųjų pirkimų įstatyme nustatyti tikslai?	NE														
Ar vykdant šį viešąjį pirkimą buvo laikomasi Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų principų?	NE														
Ar viešųjų pirkimų principų pažeidimas nesiremiant konkrečia teisės norma (materialinė norma) leidžia vertinti, kad viešasis pirkimas vykdomas neteisėtai?	TAIP														
Ar šiame viešajame pirkime Perkančiosios organizacijos vadovas supainiojo viešuosius privačius interesus?	TAIP														
Ar viešojo pirkimo sutartis vykdyta su esminiais pažeidimais?	TAIP														
2.	Viešųjų pirkimų tipai ir būdai														
2.1.	Viešųjų pirkimų vertės														
	<p>Šiuo metu yra nustatytos tokios pirkimų vertės:</p> <p>1. Tarptautinio pirkimo vertės ribos (be PVM). Galioja nuo 2024-01-01 d.</p> <p>Ne centrinės valdžios institucijos (perkančioji organizacija):</p> <ul style="list-style-type: none">- <u>221 000 EUR</u> prekėms, paslaugoms;- <u>538 000 EUR</u> - darbams;														

	<ul style="list-style-type: none"> - 700 000 Eur, kai perkamos nurodytos socialinės ir kitos specialiosios paslaugos, kurios nurodytos Viešųjų pirkimų įstatymo 2 priede. 2. Supaprastintas viešasis pirkimas – tai pirkimas, kai yra bent viena iš šių sąlygų: - Pirkimai, kurių vertė yra mažesnė už nustatytas tarptautinio pirkimo vertes; - Neatsižvelgdama į tai, kad numatoma pirkimo vertė yra lygi tarptautinio pirkimo vertės ribai arba ją viršija, PO turi teisę atlikti supaprastintus pirkimus atskiroms pirkimo dalims, kurių kiekvienos vertė yra mažesnė kaip 80 000 Eur be PVM perkant to paties tipo prekes ar paslaugas, o perkant darbus – mažesnė kaip 1 000 000 Eur be PVM, jeigu bendra tokių pirkimo dalių vertė yra ne didesnė kaip 20 % bendros visų pirkimo dalių vertės. 3. Mažos vertės pirkimas - Supaprastintas pirkimas, kai prekių ar paslaugų pirkimo numatoma vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur be PVM, o darbų pirkimo numatoma vertė mažesnė kaip 174 000 Eur be PVM; - Esant numatomi pirkimo vertei lygiai mažos vertės pirkimo ribai arba ją viršijant, PO turi teisę atlikti mažos vertės pirkimą atskiroms pirkimo dalims, kurių bendra vertė yra mažesnė kaip 70 000 Eur be PVM to paties tipo prekių ar paslaugų sutarčių vertės, o perkant darbus – mažesnė kaip 174 000 Eur be PVM. Jeigu numatoma pirkimo vertė yra lygi tarptautinio pirkimo vertės ribai arba ją viršija, turi būti užtikrinama, kad pagal šią išimtį atliekamo pirkimo dalių vertė būtų ne didesnė kaip 20 % bendros visų pirkimo dalių vertės. 		
2.2.	Viešųjų pirkimų būdai, jų skirtumai		
	<p>Viešųjų pirkimų įstatyme yra numatyti 6 pagrindiniai viešųjų pirkimų būdai. Šie būdai, priklausomai nuo vertės, bus taikomi visada kai bus parenkamas konkretus pirkimo būdas konkrečiam viešajam pirkimui (tarptautiniam ir supaprastinam viešajam pirkimui). Parinktas pirkimo būdas privalomai nurodomas pirkimo dokumentuose, nes tiekėjai turi aiškiai žinoti koks yra pasirinktas pirkimas ir jam taikomas pirkimo būdas.</p> <p>Pirkimų būdai: atviras bei ribotas konkursai; skelbiamos ir neskelbiamos derybos; konkurencinis dialogas; inovacijų partnerystė; skelbiama ir neskelbiama apklausa.</p>	Video	
	<p>Atviras konkursas: vieno etapo pirkimo procedūra, t. y. tiekėjai, susidomėję pirkimu iš karto teikia pasiūlymą be išankstinės tiekėjų patikros ir atrankos procedūros.</p> <p>Ribotas konkursas: kelių (dviejų) etapų pirkimo procedūra, t. y. vykdomas dviem etapais – pirmajame etape perkančiosios organizacijos skelbia apie pirkimą ir kviečia tiekėjus pateikti paraiškas, o antrajame – atrinktus tiekėjus kviečia pateikti pasiūlymus.</p> <p>Skelbiamos derybos:</p>	Drop-down list	

	<p>kelių etapų procedūra (išskyrus supaprastintus pirkimus, kuriuose nuo 2023-01-01 paraiškų teikimo etapas neprivalomas), t. y. pirmame etape tiekėjai teikia paraiškas, o pirminius pasiūlymus pateikti kviečiami tik atrinkti kandidatai (paraiškas pateikę tiekėjai).</p> <p>Neskelbiamos derybos: neprivaloma skelbti apie pirkimo vykdymą, viešinti pirkimo dokumentų, galima pasirinkti konkrečius tiekėjus, kurie kviečiami pateikti pasiūlymus ir su kuriais yra deramasi.</p> <p>Konkurencinis dialogas: kelių etapų procedūra; tikslas – išsirinkti ekonomiškai naudingiausių pasiūlymą, apsvarstant visas viešojo pirkimo objekto, taip pat viešojo pirkimo-pardavimo sutarties sąlygas su kiekvienu į dialogą pakviestu atrinktu kandidatu, (paraišką pateikusių tiekėju) dialogą vedant iki pasiūlymų pateikimo.</p> <p>Inovacijų partnerystė: kelių etapų procedūra, t. y. pirmiausiai taikomas paraiškų teikimo etapas. Pirmiausiai paskelbiamas pirkimas, kuriame nurodomi reikalavimai perkamam inovatyviam produktui. Pirkime gali dalyvauti tik tokie tiekėjai, kurie turi patirties atliekant mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą, kuriant ir įgyvendinant inovacijų sprendimus.</p> <p>Skelbiama apklausa: vieno etapo pirkimo procedūra; pirkimo vykdytojas paskelbia skelbimą apie pirkimą, o pirkime gali dalyvauti visi suinteresuoti tiekėjai, atitinkantys pirkimo dokumentuose nustatytas sąlygas ir galintys pasiūlyti reikalingą pirkimo objektą.</p> <p>Neskelbiama apklausa: vykdoma apie ją nepaskelbus, t. y. pati perkančioji organizacija renka kuriuos tiekėjus kvies dalyvauti apklausoje, o tam tikrais atvejais gali apklausti ir vieną tiekėją.</p>		
	<p>Kas nėra laikoma pirkimo būdais?</p> <p>Dinaminė pirkimų sistema, preliminarioji sutartis, elektroninis aukcionas, projekto konkursas, pirkimai pagal įgaliojimą, bendrai atliekami pirkimai yra pirkimo vykdymo priemonės, bet ne pirkimo būdais.</p>	Video	
	<p>Dinaminė pirkimo sistema yra viešųjų pirkimų organizavimo techninė priemonė.</p> <p>Naudojama tam, kad būtų atrinkti tiekėjai (sudarytas kvalifikuotų tiekėjų sąrašas), kurie vėliau kviečiami dalyvauti konkrečiame viešajame pirkime ir sudaryti pirkimo sutartis (kviečiami visi dinaminėje pirkimo sistemoje ar jos kategorijoje esantys tiekėjai).</p> <p>Dinaminė pirkimo sistema nėra pirkimo būdas.</p>	Video	
2.3.	Centralizuoti viešieji pirkimai		
	<p>Pirkimų centralizavimas – pirkimų organizavimas, kai konkretus pirkimo vykdytojas atlieka pirkimus ar sudaro pirkimo sutartis kitų perkančiųjų organizacijų naudai.</p> <p>Pirkimų centralizavimas apima:</p> <p>pirkimų vykdymą pirkimų proceso strategijų sukūrimą,</p> <p>pirkimų proceso valdymą, administravimą ir pan.</p>	Video	

	<p>Paprastai pirkimų centralizavimas yra nevienkartinio pobūdžio pirkimų vykdymas. Pirkimas pagal įgaliojimą vienkartinio arba įgaliojime įvardintų pirkimų vykdymas, kai pirkimus už perkančiąją organizaciją vykdys kita perkančioji organizacija. Centralizuoti viešieji pirkimai – viešųjų pirkimų funkcijos vykdymas kitos perkančiosios organizacijos vardu. Paprastai procedūros vykdomos iki pirkimo sutarties sudarymo.</p>		
	<p>Žemiau pateikta schema pateikia atvejus kaip gali būti vykdomi viešieji pirkimai alternatyviais įrankiais arba dar kitaip centralizuotai:</p> <pre>graph TD; A[Savivaldybių biudžetinės įstaigos ir viešosios] --> B[Sutartis iki 15 000 Eur be PVM]; A --> C[Sutartis virš 15 000 Eur be PVM]; B --> D[Pirkimai ne per CPO ir CPO.lt]; C --> E[Pirkimo objektas yra CPO.lt kataloge]; C --> F[Pirkimo objektas yra CPO.lt kataloge, bet netinka]; C --> G[Pirkimo objekto nėra CPO.lt kataloge]; E --> H[Perkama per CPO.lt katalogą]; F --> I[Perkama savarankiškai ir privalo būti pagrįsta pirkimo dokumentuose]; G --> J[Perkama per pačios savivaldybės CPO katalogą arba kitai CPO];</pre>	Paragraph + Image	
	<p>Centralizuotų pirkimų vykdymas savivaldybių įsteigtose perkančiosiose organizacijose nuo 2023 m. sausio 1 d.</p>		

	<p>Centrinė perkančioji organizacija – perkančioji organizacija, kuri vykdo centralizuotų viešųjų pirkimų veiklą ir gali vykdyti pagalbinę viešųjų pirkimų veiklą.</p> <p>Nuo 2023 m. sausio 1 d. savivaldybės yra įpareigosios (numatoma prievolė arba pareiga) pirkimų vykdymą centralizuoti steigiant konkrečios savivaldybės ar savivaldybių centrines perkančiąsias organizacijas, ar pavedant VŠĮ CPO.lt centralizuotų pirkimų vykdymą sau ir pavaldžioms įstaigoms.</p> <p>CPO gali būti:</p> <ul style="list-style-type: none"> savivaldybės struktūrinis padalinys; atskiras juridinis asmuo; viena iš savivaldybės jau veikiančių įmonių, turinčių pirkimo vykdytojo statusą. 	Video	
	<p>Centralizuodama savo pirkimus, savivaldybė gali pasirinkti vieną iš alternatyvių variantų (priklausomai nuo konkrečios savivaldybės tarybos priimamo sprendimo):</p> <ul style="list-style-type: none"> įsteigti savivaldybės CPO (atskiras juridinis asmuo); įsteigti vieną bendrą CPO kelioms savivaldybėms; konkrečiai savivaldybė gali pasirašyti centralizuotų pirkimų veiklos paslaugų sutartį su esama CPO (tai gali būti ir kitoje savivaldybėje įsteigta CPO) dėl pirkimų paslaugų savivaldybei ir savivaldybės kontroliuojamiems (valdomiems) pirkimo vykdytojams. Įsteigti CPO savivaldybėje pagal konkretų sektorių. 	Video	
	<p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į testo klausimus, pasirinkdami ir pažymėdami vieną teisingą atsakymą:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Nurodykite, kokie požymiai nurodo, kad viešasis pirkimas bus laikomas tarptautiniu viešuoju pirkimu? <ol style="list-style-type: none"> Tai viešasis pirkimas, kurio numatoma vertė be pridėtinės vertės mokesčio yra lygi arba viršija ribas nustatytas Europos Sąjungos direktyvoje. (teisingas atsakymas) Tai didelės apimties pirkimai. Tai pirkimai, kuriuos reikia vykdyti užsienyje arba kuriuose dalyvauja užsienio įmonės. Nurodykite, kokių pirkimų laikomas mažos vertės viešasis pirkimas? <ol style="list-style-type: none"> tarptautiniu. VŠĮ CPO.LT katalogo pagrindu vykdomu pirkimu. supaprastintu. (teisingas atsakymas) Nurodykite kas laikoma viešųjų pirkimų centralizavimu ? <ol style="list-style-type: none"> Viešojo pirkimo organizavimas tarptautiniu būdu. Viešojo pirkimo vykdymas nedeklaravus viešųjų ir privačiųjų interesų . Viešojo pirkimų organizavimas, kai konkretus pirkimo vykdytojas atlieka pirkimus ar sudaro pirkimo sutartis kitų perkančiųjų organizacijų naudai. (teisingas atsakymas) 	Paragraph + Multiple Choice / Sorting	

Praktinė užduotis:

Perkančioji organizacija suplanavo, kad 2024 m. vykdys baldų pirkimus:

1 planuojamas vykdyti pirkimas - Kietųjų baldų už 101 000 Eur su PVM,

2 planuojamas vykdyti pirkimas – Kietųjų baldų už 2 500 000 Eur su PVM.

Perkančioji organizacija abu pirkimus nusprendė vykdyti vienu metu, juos atlikdama taip:

Kietųjų baldų už 101 000 Eur su PVM – įgaliodama atlikti kitą perkančiąją organizaciją vykdyti viešojo pirkimo procedūrą neskelbiamos apklausos būdu iki sutarties sudarymo;

Kietųjų baldų už 2 500 000 Eur su PVM – viešojo pirkimo procedūras vykdydama pati kaip tarptautinės vertės pirkimą.

Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į atvirus klausimus, pateikdami atsakymą TAIP/ NE.

Ar galėjo perkančioji organizacija viešąjį pirkimą įgalioti savo vardu atlikti kitą perkančiąją organizaciją?

Ar galėjo būti nustatytas kietųjų baldų už 101 000 Eur su PVM viešajam pirkimui pirkimo būdas - neskelbiama apklausa?

Ar perkančioji organizacijai galėjo abu viešuosius pirkimus atlikti pati?

Ar perkančiosios organizacijos kietųjų baldų už 2 500 000 Eur su PVM viešasis pirkimas pagal pirkimo vertę priskiriamas tarptautiniam pirkimui?

Ar abu vykdomi kietųjų baldų pirkimai turėtų būti priskiriami skirtingai BVPŽ „Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno“ kodų prekių grupei, nes perkamos prekės yra ne tapačios ir atliekančios skirtingas funkcijas?

Klausimas	Atsakymas
Ar galėjo perkančioji organizacija viešąjį pirkimą įgalioti savo vardu atlikti kitą perkančiąją organizaciją?	TAIP
Ar galėjo būti nustatytas kietųjų baldų už 101 000 Eur su PVM viešajam pirkimui pirkimo būdas - neskelbiama apklausa?	NE
Ar perkančioji organizacijai galėjo abu viešuosius pirkimus atlikti pati?	TAIP
Ar perkančiosios organizacijos kietųjų baldų už 2 500 000 Eur su PVM viešasis pirkimas pagal pirkimo vertę priskiriamas tarptautiniam pirkimui?	TAIP

	Ar abu vykdomi kietųjų baldų pirkimai turėtų būti priskiriami skirtingai BVPŽ „Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno“ kodų prekių grupei, nes perkamos prekės yra ne tapačios ir atliekančios skirtingas funkcijas?	NE			
3.	Viešųjų pirkimų sutartys: sudarymas, vykdymas, keitimas				
3.1.	Viešojo pirkimo sutarties turinys				
	<p>Viešojo pirkimo sutarčių rengimą apibrėžia trys pagrindiniai teisės aktai:</p> <p>Viešųjų pirkimų įstatymo (VPĮ) nuostatos yra privalomos jei vykdomi supaprastinti ir tarptautiniai pirkimai.</p> <p>Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo (MVPTA) nuostatos yra privalomos jei vykdomi mažos vertės pirkimai. Remiantis šiais teisės aktais privaloma, priklausomai nuo vykdomo pirkimo rūšies, nustatyti visas privalomas sąlygas.</p> <p>Civilinis kodeksas (CK) nuostatos laikomos papildančiomis, minėtų teisės aktų, reikalavimus.</p> <p>CK nuostatos taikomos subsidiariai (<i>šalia, greta</i>), tai reiškia, kad pirmiau taikomos Viešųjų pirkimų įstatymo ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo nuostatos, nes šie teisės aktai yra <i>lex specialis</i>. Tai reiškia, kad jei konkretaus viešųjų pirkimų klausimo nereguliuoja minėti teisės aktai, taikomas CK, kuriame taip pat įtvirtinta, kad viešojo pirkimo-pardavimo sutartims CK normos taikomos tiek, kiek kiti įstatymai nenustato ko kita.</p>			Video	
	<p>Viešojo pirkimo–pardavimo sutartis (pirkimo sutartis) – Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka dėl ekonominės naudos vieno ar daugiau ūkio subjektų ir vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų raštu, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytus atvejus, kai pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu, sudaroma sutartis, kurios dalykas yra prekės, paslaugos ar darbai. Ekonominė nauda laikomas piniginis atlygis arba kitoks atlygis tiekėjui, pavyzdžiui, teisė nemokėti mokesčių, pasinaudoti pirkimo sutarties vykdymo rezultatu, galimybė gauti pajamas iš trečiųjų asmenų ir panašiai.</p> <p>Preliminarioji viešojo pirkimo–pardavimo sutartis (preliminarioji sutartis) – vienos ar kelių perkančiųjų organizacijų ir vieno ar kelių tiekėjų sudaryta sutartis, kurios tikslas – nustatyti sąlygas, įskaitant kainą ir, kur to reikia, numatomą kiekį, taikomas viešojo pirkimo–pardavimo sutartims, kurios bus sudarytos per tam tikrą nurodytą laikotarpį.</p>				
	<p>Viešojo pirkimo sutarties sąlygos ir reikalavimai</p> <p>Viešųjų pirkimų įstatymas numato privalomas sąlygas ir nuostatas, kurias privaloma numatyti viešojo pirkimo sutartyje. Nuo 2023-01-01 įsigaliojo pareiga tarptautinių ir supaprastintų viešųjų pirkimų atveju, mažos vertės viešiesiems pirkimams tokios pareigos nėra, naudoti Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintas standartines sutarčių sąlygas. Išimtis gali būti taikoma, kai tokios sutarčių sąlygos nėra pritaikomos pirkimo objektui arba dėl specifinių pirkimo objekto ypatumų būtų nepatogu jomis naudotis.</p>			Video	
	Šiuo metu yra patvirtinta tik prekių standartinė sutartis. Ateityje turėtų būti patvirtintos ir paslaugų bei darbų standartinės sutarčių sąlygos.				
	Viešojo pirkimo sutarties privalomos sąlygos pagal VPĮ			List	

	<p>Viešųjų pirkimų įstatymas numato, kad pirkimų vykdytojai, vykdydami supaprastintus ir tarptautinius pirkimus privalo nustatyti šias visas pirkimo sutarties sąlygas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sutarties šalių teisės ir pareigos; 2) perkamos prekės, paslaugos ar darbai, preliminarus, o jeigu įmanoma – tikslus jų kiekis; 3) kainodaros taisyklės, nustatytos pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą metodiką; 4) mokėjimo tvarka. Mokėjimo laikotarpiai turi atitikti Lietuvos Respublikos mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymo 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus; 5) sutarties prievolių įvykdymo terminai; 6) sutarties įvykdymo užtikrinimas; 7) sutarties peržiūros sąlygos ar pasirinkimo galimybės, jeigu tai numatoma. Tais atvejais, kai prekių tiekimo, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo trukmė kartu su numatytu sutarties pratęsimu yra ilgesnė negu 6 mėnesiai, sutartyje privalo būti nustatyta su mokesčių pasikeitimu nesusijusi sutarties kainos peržiūros sąlyga, išskyrus atvejus, kai dėl kainos apskaičiavimo būdo toks perskaičiavimas yra negalimas (pavyzdžiui, taikant kintamo įkainio arba išlaidų atlyginimo kainodarą); 8) ginčų sprendimo tvarka; 9) sutarties nutraukimo atvejai ir tvarka; 10) sutarties galiojimas; 11) subtiektėjai, jeigu vykdant pirkimo sutartį jie pasitelkiami, ir jų keitimo tvarka; 12) perkančiosios organizacijos vadovo sprendimu skiriamas asmuo (asmenys), atsakingas (atsakingi) už sutarties vykdymą. 		
	<p>Viešojo pirkimo sutarties peržiūra</p> <p>Jei sutartis yra ilgesnė nei 6 mėnesių trukmės, privaloma numatyti sutarties kainos peržiūros taisykles, vadovaujantis Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos nuostatomis. Tai gali būti ir kainos indeksavimas taikant Valstybinės duomenų agentūros kainų indeksus bei kiti duomenys, pagal kuriuos vykdant sutartį bus matuojama ar nėra poreikio pakeisti (indeksuoti) viešojo pirkimo sutarties kainą.</p>	Video	
	<p>Mažos vertės viešojo pirkimo sutarčių ypatumai</p> <p>Rengiant mažos vertės pirkimų sutartį nėra pareigos naudotis standartinėmis Viešųjų pirkimų tarnybos parengtų sutarčių sąlygomis. Mažos vertės pirkimų sutartys sudaromos raštu. Jei pirkimo sutarties vertė 15 000 Eur be PVM, sutartis gali būti sudaryta žodžiu. Įprastai mažos vertės pirkimų sutartys sudaromos ne ilgesniam nei 3 metų laikotarpiui.</p>	Video	
	<p>Mažos vertės viešojo pirkimo sutarčiai privalomi reikalavimai</p> <p>Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas numato reikalavimus, kurie turi būti nustatyti jei sutartį sudarysite raštu: perkamos prekės, paslaugos ar darbai, preliminarus, o jeigu įmanoma – tikslus jų kiekis (apimtis); kainodaros taisyklės (jas galite sukurti patys, nes pareigos naudoti kainodaros metodika nėra, visgi rekomenduotina, siekiant užtikrinti principus, laikytis metodikos esminių reikalavimų; mokėjimo tvarka pagal Mokėjimų, atliekamų pagal komercines sutartis, vėlavimo prevencijos įstatymo 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus;</p>	List	

	<p>sutarties prievolių įvykdymo terminai (kaip ir kada turėtų būti vykdoma sutartis);</p> <p>sutarties peržiūros sąlygos ar pasirinkimo galimybės, jeigu tai numatoma (paprastai tariant indeksavimo sąlygos);</p> <p>subtiekejai, jeigu vykdant pirkimo sutartį jie pasitelkiami, ir jų keitimo tvarka;</p> <p>informacija ar tikslinsite tiekėjų teisę verstis veikla.</p>		
3.2.	Sutarties sudarymas		
	<p>Kas yra sutarties sudarymas?</p> <p>Remiantis Civilinis kodekso ir Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis – pirkimo sutarties sudarymas reiškia, kad tiekėjas, pateikė pasiūlymą, pirkimo vykdytojas jį įvertino ir atlikus visas pirkimo procedūras pripažino laimėtoju bei pakvietė sudaryti viešojo pirkimo sutartį.</p>	Video	
	<p>Sutarties sudarymo sąvoka</p> <p>Vadovaujantis CK 6.162 str. 1 d. <i>sutarties sudarymas</i> – tai kai tiekėjas pateikia pasiūlymą (oferta), o pirkimo vykdytojas priima pasiūlymą (akceptas). Vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu: „<i>dalyvis, kurio pasiūlymas nustatytas laimėjęs, sudaryti pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties kviečiamas raštu (išskyrus šio įstatymo nustatytus atvejus, kai pirkimo sutartis sudaroma žodžiu) ir jam nurodomas laikas, iki kada jis turi sudaryti pirkimo sutartį ar preliminarąją sutartį</i>“.</p>	Image	
	<p>Sutarties įsigaliojimo sąvoka</p> <p>Sutarties įsigaliojimas gali sutapti su sutarties sudarymu arba ne. Todėl ne visada sutarties sudarymas ir sutarties įsigaliojimas reikš tą patį. Sutarties įsigaliojimas siejamas su konkrečiais (tiekėjo) įsipareigojimais (pareigomis) pradėti vykdyti sutartį. Pavyzdžiui sudarius viešojo pirkimo sutartį tiekėjas per viešojo pirkimo dokumentuose nustatytą laikotarpį dar turi pateikti šiuos dokumentus: sutarties įvykdymo užtikrinimą, civilinės atsakomybės draudimą, perduoti statybvietę ir pan.</p>	Video	
	<p>Pavyzdžiui, perkant statybos rangos darbus sutarties sudarymo momentu bus laikomas momentas, kai pirkimo vykdytojas su teikėju sudaro pirkimo sutartį ir pateikia sutarties įvykdymo užtikrinimą (tada ir laikas tokiu atveju sutampa), tai paprastai bus tiksliai kalendorinė data, kuri nurodoma sudarant pirkimo sutartį. Tačiau, sutarties sudarymas, ypač statybos rangoje ne visada reiškia, kad tiekėjai galės vykdyti sutartinius įsipareigojimus.</p> <p>Dažniausiai nuo sutarties įsigaliojimo momento tiekėjams pardedamas skaičiuoti pirkimo sutartimi sulgytas pirkimo objekto įgyvendinimo terminas, pvz. nuo sutarties įsigaliojimo per 18 mėn. pastatyti XX pastatą ir pan. Reikia įsivertinti kokie nustatomi terminai, kas bus laikoma sutarties pradžia ir kas bus laikoma sutarties vykdymo pradžia. Jei šie terminai yra ne tapatūs, jie turėtų būti aiškiai išskirti viešojo pirkimo sutartyje ir tiek pirkimo vykdytojas, tiek tiekėjas jų turi laikytis.</p>	Scenario	
3.3.	Sutarties vykdymo kontrolė		
	Viešojo pirkimo sutarties vykdyme, nepriklausomai ar tai supaprastintas ar tarptautinis, mažos vertės pirkimas - svarbu, kad abi šalys, tiek tiekėjas, tiek perkančioji organizacija laikytųsi sutarties sąlygų ir įsipareigojimų. Visgi praktikoje nutinka	Paragraph	

	visko. Todėl tinkamai ir savalaikiškai pirkimo sutarties priežiūrai, kontrolei ir įgyvendinimui yra svarbu suprasti terminus ir terminų skaičiavimo taisykles bei praktiką.		
	<p>Terminai</p> <p>Viešojo pirkimo sutarties valdyme svarbu suprasti kada ir kas laikoma konkrečaus termino pradžia: Termino pradžia – remiantis CK 1.118 str. <u>visada prasideda rytojaus dieną nuo nulis valandų nulis minučių</u> po tos kalendorinės datos arba to įvykio, kuriais apibrėžta termino pradžia, jeigu įstatymų nenumatyta ko kita. Jeigu kuriam nors veiksmui atlikti yra nustatytas terminas, tai šis veiksmas turi būti atliktas iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių. Tačiau jeigu veiksmas turi būti atliktas organizacijoje pvz. pas pirkimo vykdytoją, terminas baigiasi tą valandą, kurią šioje organizacijoje (pirkimo vykdytoją) pagal nustatytas taisykles baigiasi darbo laikas.</p>	Video	
	<p>Žemiau pateikiami dažniausiai naudojami terminai ir paaiškinta kaip juos reiktų taikyti:</p> <p>Metais skaičiuojamas terminas – pasibaigia atitinkamų metų, kai pradėjo būti skaičiuojamas toks terminas, paskutinių metų termino metų mėnesį ir dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių (CK 1.119 str. 1 d.).</p> <p>Mėnesiais skaičiuojamas terminas – pasibaigia atitinkamą termino paskutinio mėnesio dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių (CK 1.119 str. 2 d.).</p> <p>Savaitėmis skaičiuojamas terminas - pasibaigia atitinkamą paskutinės termino savaitės dieną dvidešimt ketvirtą valandą nulis minučių (CK 1.120 str.).</p> <p>Oficialių švenčių ir ne darbo dienos - Oficialių švenčių ir ne darbo dienos (šeštadieniai ir sekmadieniai) įskaitomos į terminą (CK 1.121 str. 1 d.). Jeigu paskutinė termino diena tenka ne darbo ar oficialios šventės dienai, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena (CK 1.121 str. 2 d.).</p> <div> <p> Geroji praktika</p> <p>Atsižvelgus į terminų skaičiavimo ypatybes, rekomenduotina pagalvoti apie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jei pirkimo sutartyje nėra sutarta atskirai dėl prekių/paslaugų darbų/perdavimo, laikoma, kad perkančioji organizacijai yra pati atsakinga už darbų priėmimą ir perdavimą (kokybės patikrinimą) paskutinę termino dieną. Todėl jei terminas darbų/prekių/paslaugų priėmimui yra neapibrėžtas, perkančiajai organizacijai kyla neigiami tokių pirkimo sąlygų padariniai. Laikome, kad tiekėjo paskutinę dieną atliktų prekių/paslaugų/darbų įvykdymas yra pateiktas laiku. • Jei pirkimo sutartyje nėra numatyta, kad prekės/paslaugos/darbai turi būti pristatomi pirkimo vykdytojo darbo laiku pagal CK 1.122 str. 1 d.: „jeigu kuriam nors veiksmui atlikti yra nustatytas terminas, tai šis veiksmas turi būti atliktas iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos nulis minučių. Tačiau jeigu veiksmas turi būti atliktas organizacijoje, </div>	Drop-down list	

	<p><i>terminas baigiasi tą valandą, kurią šioje organizacijoje pagal nustatytas taisykles baigiasi darbo laikas". Tai reiškia, jei nenumatėte, kad tiekėjas Jums pirkimo objektą gali pristatyti tik pirkimo vykdytojo darbo metu. Tokiu atveju rekomenduotina nusimatyti atskirą terminą per kiek priimsite darbus/prekes/paslaugas ir pasirašysite darbų perdavimo - priėmimo aktą.</i></p>		
	<p>Kas yra netesybos ir kodėl jos svarbios?</p> <p>Netesybos – tai pirkimo sutartimi tarp tiekėjo ir perkančiosios organizacijos nustatyta pinigų suma arba procentinis dydis, kurią tiekėjas privalės mokėti perkančiajai organizacijai, jei pirkimo sutartis bus įvykdyta netinkamai ar neįvykdyta. Kitaip tariant jei tiekėjas pažeis sutartį ar jos sąlygas – jam bus taikomos sankcijos (netesybos). Paprastai tai bauda arba delspinigiai.</p> <p>Netesybų prigimtis (kam jos taikomos) yra dvejopa - jos yra prievolių užtikrinimo būdas ir sutartinės civilinės atsakomybės forma (CK 6.258 str.).</p>	Video	
	<p>Kokios netesybos egzistuoja?</p> <p>Bauda – iš anksto pirkimo sutartimi nustatyta konkreti suma arba procentinė išraiška nuo pažeistos pirkimo sutarties vertės (geriausia - nuo neatliktos dalies).</p> <p>Delspinigiai – pirkimo sutartimi nustatyta konkreti suma arba tam tikra procentinė išraiška nuo sutarties sumos (geriausia - neatliktos dalies) už termino pradelimą.</p> <p>Pagal LAT praktiką yra draudžiamos baudinės netesybos, tai reiškia, kad pirkimo vykdytojas turėtų už to paties pobūdžio pažeidimą taikyti tik vieną iš netesybų rūšių – baudą arba delspinigius.</p>	Image	
	<p>Netesybų taikymo / netaikymo atvejai</p> <p>Tiekėjo atsakomybę (netesybų taikymą) šalina aplinkybės jei termino pradelimą sukėlė pati perkančioji organizacija savo neveikimu / aktyviu neveikimu ir pan.</p> <p>Vadovaujantis CK 6.73 str. 2 d. netesybas gali sumažinti tik teismas. Pirkimo vykdytojas ir tiekėjas negali susitarti ir netesybas sumažinti, nes tai būtų Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimas.</p> <p>👍 Geroji praktika</p> <p>CK 6.130 str. 1 d.. nustatyta, kad prievolė baigiasi, kai įskaitomas priešpriešinis vienaarūšis reikalavimas, kurio terminas suėjęs arba kurio terminas nenurodytas ar apibūdintas pagal pareikalavimo momentą. CK 6.131 str. 1 dalyje nurodyta, kad įskaitymui pakanka vienos prievolės šalies pareiškimo. Iš šių įstatymo nuostatų matyti, jog įskaitymas yra vienašalis sandoris. Tai reiškia, kad įskaitymo teisinės pasekmės atsiranda, t. y. prievolė pasibaigia, nepriklausomai nuo kitos prievolės šalies valios ir požiūrio į tokį kontrahento veiksmą. Tai atvejai, kai perkančioji organizacija nustato, kad tiekėjas nesilaikė sutartinių įsipareigojimų ir dėl to jam turi būti taikomos netesybos</p>	Video	

	(bauda arba delspinigiai). Pagal teismų praktiką ¹ , tokiais atvejais perkančioji organizacija gali įskaityti iš mokėtinų sumų pritaikytas netesybas.		
	Kaip išsireikalaus netesybų? Tai atvejai, kai perkančioji organizacija nustato, kad tiekėjas nesilaikė sutartinių įsipareigojimų ir dėl to jam turi būti taikomos netesybos (bauda arba delspinigiai). Pagal teismų praktiką, tokiais atvejais perkančioji organizacija gali įskaityti iš mokėtinų sumų pritaikytas netesybas.	Paragraph	
	Nepatikimų tiekėjų sąrašas Jei tiekėjas nevykdo pirkimo sutarties tinkamai ar ją vykdo su trūkumais, toks netinkamas sutarties vykdymas gali būti pripažįstamas esminiu ir toks tiekėjas, dėl padarytų pirkimo sutarties pažeidimų turi būti įtrauktas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą. Į Nepatikimų tiekėjų sąrašą tiekėjas įtraukiamas, kai (1) sutartis nutraukiama dėl esminio pirkimo sutarties pažeidimo ar (2) kai priimtas perkančiosios organizacijos sprendimas , kad tiekėjas pirkimo sutartyje nustatytą esminę pirkimo sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais ir dėl to perkančioji organizacija pritaikė sutartyje nustatytą sankciją .	Video	
	CK 6.205 str. Sutarties neįvykdymas ar netinkamas įvykdymas Sutarties neįvykdymu laikomos bet kokios iš sutarties atsiradusios prievolės neįvykdymas, įskaitant netinkamą įvykdymą ir įvykdymo termino praleidimą.	Paragraph	
	Kaip nustatyti esminį sutarties pažeidimą? Jei planuojama konstatuoti, kad iš esmės buvo pažeista pirkimo sutartis, pirmiausia reikia kvalifikuoti, kad tam tikra pirkimo sutarties sąlyga buvo esminė. Geriausia jei esminės pirkimo sutarties sąlygos įvardintos pirkimo dokumentuose ir pirkimo sutarties projekte. Jei pirkimo sutartyje nėra aiškiai įvardinto esminės sąlygos, jos gali būti kvalifikuotos remiantis CK 6.217 str. pagrindais.	Video	
	<div>👍 Geroji praktika</div> <div> Svarbiausi žingsniai, kad tinkamai kvalifikuotumėte esminį pirkimo sutarties pažeidimą: 1 žingsnis Užfiksuotas pažeidimas 2 žingsnis Komunikacija su tiekėju </div>		

¹ LAT 2008 m. rugsėjo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-408/2008, Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. lapkričio 8 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e2A-533-798/2018.

	<p>3 žingsnis Problemos identifikavimas</p> <p>4 žingsnis Problemos sprendimas</p> <p>5 žingsnis Sutartyje nustatytų sankcijų taikymas</p> <p>6 žingsnis Visų sutartyje nustatytų sankcijų išnaudojimas, nebent akivaizdu, kad jos yra nepakankamos.</p> <p>7 žingsnis Įspėjimas apie ketinimą nutraukti sutartį ir termino pažeidimui ištaisyti nustatymas • TIK TADA Sutarties nutraukimas</p> <p>Svarbu!!! Pasak LAT² sutartyje numatytų sankcijų netaikymas ir (ar) sutarties nenutraukimas egzistuojant tokiam pagrindui gali lemti viešųjų principų pažeidimą, t.y. skaidrumą ir lygiateisiškumą.</p>		
	<p>Aplinkybės, kurios atitinka CK 6. 217 str. 2 d. nustatytus esminio pažeidimo kriterijus.</p> <p>Reikalinga išpildyti visus kriterijus ir juos įrodyti: Negauna to, ko tikėtasi. Griežtas prievolės vykdymas turi esminę reikšmę. Tyčia ar dėl didelio neatsargumo. Nėra pagrindo tikėtis, kad vykdys ateityje. Ar neįvykdžiusi šalis patirs didelius nuostolius dėl nutraukimo?</p>	List	
	<p>Sutarties galiojimas ir prievolės pagal sutartį galiojimas nėra identiškos sąvokos. Būtina atriboti sąvokas „sutarties terminas ir jo pabaiga“ bei „prievolės pagal sutartį pabaiga“. Prievolių teisėje, nustatyta, kad sutartis arba kitaip, prievolė, gali galioti neapibrėžtą laiką arba konkretų laiką, kuris gali būti apibrėžtas sutartyje arba įstatyme. Pirkimo sutartis, išskyrus atskirus atvejus, negali būti sudaromos ilgesniam nei 3 metų laikotarpiui. Todėl negalima apibrėžti ilgesnio termino nei nurodyta. Kadangi sutartis, įskaitant ir pirkimo sutartis atsiranda iš prievolės, todėl sutartis galios tol, kol galios ir pati prievolė.</p>	Video	
	<p>Pavyzdys: jei perkančioji organizacija numato, kad statybos rangos darbai turi būti atlikti per 18 mėn., tai nereiškia, kad pirkimo sutartis tiek ir galios, nes atskirai dar sutarties pabaigos terminą lems apmokėjimo terminai bei kitos pirkimo sutartyje nustatytos sąlygos. Taigi, bendras sutarties galiojimo terminas bus ilgesnis nei 18 mėn. sutarties pabaiga bus laikomas momentas iki visiško sutartinių įsipareigojimų įvykdymo, t.y. perdavimo-priėmimo akto pasirašymas ir apmokėjimo sąlygų įvykdymas ir, jei pirkimo sutartyje buvo numatyti, sutarties pratęsimo bei stabdymo laikotarpiai.</p>	Paragraph	

² [LAT 2021 m. birželio 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. e3K-3-192-969/2021.](#)

	<p>▪ kt. ATMINKITE!</p> <p>Sutarčių keitimo atvejai ir taisyklės</p> <div> <div>Aiškiai numatyti PD</div> <div>Papildomos prekės, paslaugos / darbai</div> <div>Nenumatytos aplinkybės</div> <div>Sutarties šalies keitimas</div> <div><i>De minimis</i> atvejai</div> <div>Kt. sutarčių keitimai (neesminiai)</div> </div>		
	<p>Esminis sutarties pakeitimas Norint keisti pirkimo sutartį turi būti įvertinta, ar planuojamas pakeitimas neturi esminio pakeitimo požymių ir ar nepatenka į pakeitimų, kurie visais atvejais laikomi esminiais pakeitimais, sąrašą. Esminis pakeitimas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pakeitimu nustatoma nauja sąlyga, kurią įtraukus į pradinį pirkimą būtų galima priimti kitų kandidatų paraiškų, dalyvių pasiūlymų ar pirkimas sudomintų daugiau tiekėjų (pavyzdžiui – keičiam techninė specifikacija, pasiūlymų vertinimo kriterijai ar atsisakoma tiekėjų kvalifikacijos); 2. dėl pakeitimo ekonominė pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties pusiausvyra pasikeičia tiekėjo, su kuriuo sudaryta ši sutartis, naudai taip, kaip nebuvo aptarta pradinėje sutartyje (pavyzdžiui neskaičiuojate tiekėjams delspinigių); 3. dėl pakeitimo labai padidėja pirkimo sutarties ar preliminariosios sutarties apimtis (pavyzdžiui dvigubinate pirkimo objektą); 4. kai tiekėją, su kuriuo sudaryta pirkimo sutartis ar preliminarioji sutartis, pakeičia naujas tiekėjas (pavyzdžiui, kai tiekėjo negalite pakeisti nauju tiekėju). 	Video	
	<p>Pakeitimai, kuriuos atlikus laikyta, jog pakeitimas esminis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasitarimo protokole padidinta bendra sutarties vertė rangovo naudai, nors tokia galimybė sutartyje nustatyta nebuvo; • pasitarimo protokole nutarta atlyginti rangovui visas išlaidas, kurios bus patirtos dėl papildomų darbų vykdymo; 	List	

	<ul style="list-style-type: none"> nustatytos naujos delspinigių skaičiavimo taisyklės, dėl to nebus taikomos netesybos rangovui, jei darbai nebus užbaigti laiku. 		
	<p>Neesminis sutarties keitimas</p> <p>Neesminiu viešojo pirkimo sutarties pakeitimu rekomenduojama laikyti tokius pakeitimus kaip:</p> <ul style="list-style-type: none"> dalies sutartyje numatytų, tačiau nebereikalingų vykdyti darbų atsisakymas (jeigu pakeitimu yra atsisakoma ženklios dalies darbų, tačiau sutarties kaina nėra pakeičiama (atitinkamai nėra sumažinama, dėl ko tiekėjas gauna didesnę naudą), tokiu atveju sutarties pakeitimas nebus laikomas neesminiu, kadangi ekonominė sutarties pusiausvyra pasikeis tiekėjo, su kuriuo sudaryta sutartis, naudai); sutarties rekvizitų pakeitimas; patikslinamas prekių pristatymo adresas, nurodant konkrečią patalpą; keičiami atsakingi už sutarties vykdymą paskirti asmenys. <p>Mokėjimas pagal sutartį</p> <p>Apmokėjimo sąlygų vykdymas pirmiausia susijęs su nuostatomis, kurias privaloma įtraukti į pirkimo sutartį. Apmokėjimo sąlygos – įprasta tvarka - 30 kalendorinių, išimtiniais atvejais - iki 60 kalendorinių dienų.</p> <p>Mokėjimams pagal pirkimo sutartį, svarbu ar: pagal sutartį yra mokamas avansinis mokėjimas, kokio jis dydžio ir kokia tvarka; tiekėjui sumokama visa sutarties kaina, įvykdžius sutartyje nustatytus įsipareigojimus, ar mokėjimas yra vykdomas dalimis; jeigu dalimis - kokios tos dalys; atsiskaitymo terminai; nustatyta galimybė tiesioginiam atsiskaitymui su subtiekejais; kokios sąlygos ir tvarka.</p> <div> Blogoji praktika </div> <p>Ne retai pasitaiko atvejų, kai perkančiosios organizacijos, tiekėjams paprašius nusprendžia keisti apmokėjimo sąlygas. Visgi tokia praktika – laikytina pirkimo sutarties pažeidimu ir esminių pirkimo sąlygų keitimu pagal VPĮ 89 str. 4 d. 1- 2 p.</p> <p>Jei pirkimo sutartyje nebuvo numatyta, kad tiekėjams bus mokamas avansas – tokios tvarkos įtraukti į pirkimo sutartį ar atilikti pirkimo sutarties keitimą VPĮ 89 str. pagrindu negalėsite. Jei pirkimo sutartyje yra numatytas avansas, bet keičiamas jo dydis ir mokėjimo dažnumas, kuris tampa tiekėjui palankesnis – tokio sutarties modifikavimo taip pat negalėsite atlikti.</p> <div> Svarbu </div>	Video	

	<p>Jums yra svarbūs šie avanso apmokėjimo sąlygų vykdymo aspektai:</p> <ul style="list-style-type: none">• avansas yra dalinis sutarties apmokėjimas, todėl informacija apie tai, ar avansas bus mokamas, kokio jis bus dydžio, turi būti nurodoma tiksliai dar pirkimo dokumentuose, o vėliau, pirkimo sutarties įgyvendino metu, nuo jų neturi būti nukrypta;• avanso mokėjimas laikytina viena iš sąlygų, galinčių lemti tiekėjų apsisprendimą dalyvauti pirkime; avanso mokėjimas galėtų lemti didesnį tiekėjų suinteresuotumą pirkime, jei jie būtų iš anksto žinoję apie avanso mokėjimą;• avanso mokėjimas ekonominę sutarties pusiausvyrą keičia tiekėjo naudai (Viešųjų pirkimų tarnyba <u>Rekomendacijose dėl sutarčių terminų keitimo galimybių</u> jau yra nurodžiusi, kad „<...> kai pasikeičia ekonominė sutarties pusiausvyrą tiekėjo, su kuriuo sudaryta sutartis, naudai taip, kaip nebuvo aptarta pradinėje sutartyje, pavyzdžiui, rangos darbų sutartyje avansinis mokėjimas už darbus bei mokėjimas už tiekėjo į statybvietai pristatytas medžiagas nebuvo numatytas, tačiau sutarties vykdymo metu šalys siekia pakeisti sutartį ir numatyti šiuos mokėjimus <...>“). <p>Atsižvelgiant į minėtus kriterijus bei nevertinant kiekvienoje konkrečioje sutartyje esančių sąlygų, t. y., šalių teisių ir pareigų, pirkimo objekto, sutarties keitimo sąlygų, sutarties galiojimo, kitų sutarčių nuostatų, taip pat ekonominės tiekėjo padėties, įvykdytos ir neįvykdytos sutarties dalies santykio ir kt. aspektų, galinčių turėti įtakos tinkamam sutarties vykdymui, atsiskaitymo tvarkos keitimas (šiuo atveju avanso ar mokėjimo dalimis nustatymas) laikytinas esminiu, todėl remiantis VPĮ 89 str. 1 d. 5 p. nebūtų galimas.</p>		
	<p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į testo klausimus, pasirinkdami ir pažymėdami vieną teisingą atsakymą:</u></p> <p>1. Nurodykite ar mažos vertės pirkimuose privaloma rengti sutartis?</p> <p>a) Ne, nes tai mažos vertės pirkimai, galima daryti viską paprasčiau.</p> <p>b) Taip, jei sutartis sudaroma raštu. (teisingas atsakymas)</p> <p>c) Taip, tačiau reikalavimai yra nurodyti Viešųjų pirkimų įstatyme.</p> <p>2. Nurodykite ar gali sutapti sutarčių sudarymo ir įsigaliojimo momentas?</p> <p>a) Ne, sutapti negali, nes reikalinga, kad būtų pateiktas sutarties įvykdymo užtikrinimas.</p> <p>b) Taip, gali sutapti. (teisingas atsakymas)</p> <p>c) Ne, sutapti negali, nes reikia įsivertinti kas bus laikoma sutarties pradžia ir kas bus laikoma sutarties vykdymo pradžia.</p> <p>3. Ar privaloma naudoti Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą prekių standartinės sutarties formą?</p>	Paragraph + Multiple Choice / Sorting	

- a) **Taip, ji privaloma.** (teisingas atsakymas)
 b) Ne, tai rekomendacinio pobūdžio dokumentas.
 c) Taip, bet ji dar nėra parengta ir paskelbta.

Praktinė užduotis:

Perkančioji organizacija nusprendė įsigyti maitinimo paslaugas. Paslaugų teikimas - 8 metai. Sutarties kainodaros būdas, fiksuotas įkainis. Perkančioji organizacija už suteiktas paslaugas atsiskaitys per 120 dienų. Įvykdžius pirkimo procedūras buvo sudaryta pirkimo sutartis. Pirkimo vykdymo metu buvo vertinta tiekėjo pasitelkiamų specialistų kvalifikacija.

Vykdant sutartį:

- po 1 mėnesio, Tiekėjas vienašališkai padidino įkainius 3 kartus, nors sutartyje nurodyta esminiu pažeidimu ;
- pasitelkė žemesnės kvalifikacijos specialistus nei buvo nurodęs pasiūlyme, nors sutartyje buvo nurodyta, kad taikoma bauda bus 1000 Eur.;
- neužtikrino kokybiškų maitinimo paslaugų, tačiau desertai būdavo švieži ir skanūs;
- maitinimo paslaugas teikė ne laikydamas terminų, tačiau patiekdavo ir neužsakytus papildomus produktus kaip kompensaciją. Sutartyje nustatyta, kad bus laikoma esminiu sutarties pažeidimu ir taikomi 0,02 proc. delspinigius už kiekvieną pavėluotą dieną nuo nesuteiktų paslaugų kainos.

Tiekėjas sutiko tik su tuo, kad neteisėtai padidino įkainius ir po įspėjimo juos sumažino. Perkančioji organizacija po derybų su tiekėju sutiko ir netaikė 1000 Eur. baudos dėl pakeistų specialistų.

Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į atvirus klausimus, pateikdami atsakymą TAIP/ NE.

Ar perkančioji organizacija galėjo nustatyti tokio pobūdžio paslaugų teikimo terminą - 8 m.?

Ar perkančioji organizacija galėjo nustatyti 120 dienų atsiskaitymo už suteiktas paslaugas terminą?

Ar perkančioji organizacija galėjo sudaryti su nepatikimu tiekėju sutartį, kuris nebuvo įtrauktas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą?

Ar perkančioji organizacija turėjo teisę taikyti 0,02 delspinigius?

Ar perkančioji organizacija pagrįstai ne taikė 1000 Eur. baudos bei nenutraukė sutarties su tiekėju dėl esminio sutarties pažeidimo?

Klausimas	Atsakymas
Ar perkančioji organizacija galėjo nustatyti tokio pobūdžio paslaugų teikimo terminą - 8 m.?	NE
Ar perkančioji organizacija galėjo nustatyti 120 dienų atsiskaitymo už suteiktas paslaugas terminą?	NE

	Ar perkančioji organizacija galėjo sudaryti su nepatikimu tiekėju sutartį, kuris nebuvo įtrauktas į Nepatikimų tiekėjų sąrašą?	TAIP			
	Ar perkančioji organizacija turėjo teisę taikyti 0,02 delspinigius?	TAIP			
	Ar perkančioji organizacija pagrįstai ne taikė 1000 Eur. baudos bei nenutraukė sutarties su tiekėju dėl esminio sutarties pažeidimo?	NE			
4.	Etiškas elgesys viešuosiuose pirkimuose				
4.1.	Etiško elgesio reglamentavimas				
	Bendrieji teisės aktai numatantys pareigą laikytis etiškumo reikalavimų Etiško elgesio reikalavimus apibrėžia daug ir įvairių teisės aktų, vieni yra privalomai taikomi, kiti yra rekomendacijos ir patarimai. Visgi pagrindiniai ir daugiausiai taikomi yra šie: <ul style="list-style-type: none"> • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas</u> • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas</u> • <u>Lietuvos Respublikos Valstybinės tarnybinės etikos komisijos įstatymas.</u> • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas</u> • <u>Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas</u> (Video	
	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas</u> - apibrėžia interesų konflikto sąvoką viešųjų pirkimų valdyme ir reikalavimus bei nustato tiekėjų pašalinimo pagrindus kilus interesų konfliktui, įpareigoja perkančiąją organizaciją ir jos atstovus laikytis nešališkumo, konfidencialumo reikalavimų, konkurencijos užtikrinimo. • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas</u> – numato reikalavimus viešųjų pirkimų organizavime ir valdyme dalyvaujantiems asmenims pateikti viešųjų ir privačiųjų interesų deklaracijas bei reikalavimus kaip turi būti siekiama vengti interesų konflikto. • <u>Lietuvos Respublikos Valstybinės tarnybinės etikos komisijos įstatymas</u> – šio įstatymo 24 ir 24¹ str. numato, kad interesų konfliktus konkrečioje įstaigoje / organizacijoje tiria pati įstaiga / organizacija. Valstybinė tarnybinės etikos komisija pradeda tyrimus jei asmuo šioje įstaigoje / organizacijoje nebedirba ir kt. atvejais. • <u>Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas</u> – numato valstybės tarnautojų, kuriais gali būti perkančiosios organizacijos darbuotojai, pareigas nešališkumo ir interesų konfliktų vertime. • <u>Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas (KPI)</u> – apibrėžia korupcijos sąvoką, korupcijos prevencijos priemonės, kurios turi būti numatomos vengiant netinkamų situacijų viešuosiuose pirkimuose. 			Drop-down list	
	2 skaidrė Viešųjų pirkimų teisės aktai užtikrinantys etiškumo reikalavimų laikymąsi <ul style="list-style-type: none"> • <u>Perkančiosios organizacijos vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašas;</u> • <u>Nešališkumo deklaracijos tipinė forma (Nešališkumo deklaracija);</u> 			Video	

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairės;</u> • <u>Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose gairės.</u> 		
	<p><u>Perkančiosios organizacijos vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašas</u> – nustato viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių perkančiosios organizacijos atstovų, iškilus interesų konfliktui, nusišalinimo ar nušalinimo nuo sprendimų priėmimo, procedūras.</p> <p><u>Nešališkumo deklaracijos tipinė forma</u> (Nešališkumo deklaracija) – Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtinta tipinė forma, kurią privaloma užpildyti prieš viešojo pirkimo procedūras jas vykdančiams ir jose dalyvaujantiems asmenims.</p> <p><u>Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairės</u> – apibrėžia ir pateikia tipinius interesų konfliktų atvejus viešuosiuose pirkimuose bei priemones, kurios gali padėti sumažinti šių konfliktų kilimo riziką.</p> <p><u>Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose gairės</u> - pateikia susisistemintą informaciją kaip valdyti etiško elgesio reikalavimus viešųjų pirkimų organizavimo ir valdymo procesuose.</p>	List	
4.2.	Etiško elgesio principai		
	Etiško elgesio principai yra tiesiogiai susiję tiek su viešųjų pirkimų principais, tiek su bendraisiais principais ir nerašytomis elgesio normomis (pagarba, sąžiningumu, pareigingumu ir pan.), pagrindiniai principai: lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo.	Paragraph	
	<p><i>Rodoma informacija:</i></p> <p>Įkelti 3 skaidrės lentelę</p> <p>Viešųjų pirkimų principai</p>		

	<div><div>Lygiateisiškumo principas</div><div><ul style="list-style-type: none">• Vykdamant viešuosius pirkimus siekti vertinti tiekėjus vienodai.• Sudaryti sąlygas dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose.• Parengti aiškius primimo dokumentus</div></div> <div><div>Nediskriminavimo principas</div><div><ul style="list-style-type: none">• Priimti visus tiekėjus, kurių pasiūlymus gavote.• Nerengti tiekėjus ribojančių pirkimo dokumentų (techninė specifikacija, kvalifikacijos reikalavimai ir pan.)• Neaprenguoti tiekėjų.</div></div> <div><div>Abipusio pripažinimo</div><div><ul style="list-style-type: none">• Priimti tiekėjų dokumentus ir siekti juos pripažinti.• Nereikalauoti neprivalomų dokumentų iš tiekėjų.</div></div> <div><div>Proporcingumo principas</div><div><ul style="list-style-type: none">• Nutatyti tik būtinius tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus.• Nereikalauoti daugiau nei būtina.• Laikytis teisės aktų.</div></div> <div><div>Skaidrumo principas</div><div><ul style="list-style-type: none">• Vertinti tiekėjų pasiūlymus sąžiningai.• Nepažeidinėti VPĮ.• Užtikrinti viešųjų pirkimų procedūrų objektyvumą.</div></div>		
	<p><i>Rodoma informacija:</i> Įkelti 4 skaidrės lentelę</p> <p>Bendrieji principai</p>		

	<div> <div>Teisingumo principas</div> <ul style="list-style-type: none"> • Privilegijų ribojimas; • Taisyklių laikymasis; • Pareigų laikymasis; • Sąžiningumas; • Efektyvumas tirti įtarimus dėl interesų konfliktų. </div> <div> <div>Protingumo principas</div> <ul style="list-style-type: none"> • Apdairumas; • Samoningumas; • Elgesio standartų laikymasis. </div> <div> <div>Sąžiningumo principas</div> <ul style="list-style-type: none"> • Pareigos laikytis teisės aktų; • Savo elgesiu neperžengti nustatytų ribojimų. </div>		
	Teismų praktikoje išaiškinta, kad sąžiningas asmuo elgiasi protingai, atidžiai ir rūpestingai, neprisiima nepagrįstos rizikos, todėl tais atvejais, kai asmens veiksmai neatitinka protingo, apdairaus ir rūpestingo asmens veiksmų standartų, kyla pagrįstų abejonių dėl to, ar jis tikrai veikė skatinamas skelbiamų motyvų, ar turėjo kitokių, sąžiningumui prieštaraujančių tikslų.	Paragraph	
	Į pirkimus su švaria sąžine, todėl privaloma: Nešališkumo deklaracija; Konfidencialumo pasižadėjimas; Privačių interesų deklaravimas; Nepriekaištinga reputacija.	List	
	Interesų deklaravimas: Interesus deklaruoti turi ne tik valstybės tarnautojai; Deklaruoti turi komisijos nariai, pirkimų organizatoriai, ekspertai; Dėl deklaravimo ir interesų konfliktų konsultuoja VTEK.	List	
4.3.	Interesų konfliktai ir nešališkumo užtikrinimas		
	<p>Interesų konfliktas yra situacija, kuri kyla vykdant profesines pareigas. Asmuo, turintis įgaliojimus ir valdžią, turi asmeninį interesą situacijose, kurios gali būti jam arba jo rato asmenims naudingos.</p> <p>Interesų konfliktai ir jų valdymas – būtini tam, kad būtų užtikrintas skaidrumo principas viešuosiuose pirkimuose. Kai perkančiosios organizacijos darbuotojai veikia neobjektyviai ir sąžiningai, ypač priimant sprendimus dėl viešųjų pirkimų, tokios situacijos vadinamos interesų konfliktais.</p> <p>Valstybės tarnautojams keliama ypatingai griežti sąžiningumo ir objektyvumo reikalavimai., kurie dažnai susiję su tikimybe, kad toks asmuo gali atsidurti interesų konflikte, todėl priimtas sprendimas viešųjų pirkimų valdyme gali kelti abejonę etiškumu ir sąžiningumu, dėl ko gali būti priimtas sprendimas ir laikomasi pozicijos, kad įvykdytas viešojo pirkimo</p>	Process	

	<p>tikslas, kuris užtikrinamas viešojo intereso apsauga, galėjo būti nepasiektas. Taigi, interesų konflikto regimybė – situacija, kuri gali kelti abejones asmens priimto sprendimo objektyvumu, sąžiningumu ir nešališkumu.</p> <p>Interesų konfliktai skirstomi į horizontalius (išorinius, pasireiškiančius tiekėjų nesąžiningu elgesiu) ir vertikalius (perkančiosios organizacijos darbuotojų interesų konfliktai).</p>		
	<p>Horizontalūs interesų konfliktai atsiranda, kai du ar daugiau konkurso dalyvių dirbtinai konkuruoja ir tuo pačiu metu turi užslėptą ketinimą apgauti perkančiąją organizaciją pasiūlant prekių tiekimo, paslaugų teikimo ar darbų atlikimo kainas, didesnes negu rinkoje, arba tiesiog didina abiejų galimybes kuriam nors laimėti veikiant nesąžiningos konkurencijos sąlygomis.</p> <p>Vertikalieji interesų konfliktai (vidaus interesų konfliktai) reiškia atvejus vykstančius perkančiosios organizacijos viduje, kai sprendimų priėmimui daro veiksmas (elgesys) šios organizacijos nariams darbuotojams ar atstovams.</p>	Timetable	
	Interesų konfliktų valdymas		
	Norint išvengti interesų konfliktų situacijos, svarbu įvertinti suinteresuotumą ir gebėti atpažinti situacijas, kuriose kyla abejonių dėl sąžiningumo.	Paragrafas	
	Privatus interesas – mano (arba mano artimojo) suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, moraline skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas man atliekant tarnybines pareigas.	Statement	
	<p>Deklaravimo tvarką reglamentuoja Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 5 straipsnis</p> <div data-bbox="197 802 1220 1170" data-label="Diagram"> <pre> graph TD A[Interesų konfliktai viešuosiuose pirkimuose] --> B[Faktiniai] A --> C[Tariamai] A --> D[Galimi interesų konfliktai] </pre> </div>	Image	
	Interesų konfliktas. Kaip jį atpažinti?		
	<div data-bbox="197 1279 1329 1336" data-label="Image"> </div>	Timeline	

	<p>Interesų konfliktas. Kaip jį atpažinti?</p> <p>Ji interesų konfliktą patenkama, kai vykdant pareigas sprendžiami klausimai susiję su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nuosavu ar artimų asmenų verslu; • profesine veikla: darbu kitose įmonėse, įstaigose, individualiu užimtumu ir pan.; • naryste, ryšiais ir pareigomis įmonėse, įstaigose organizacijose ar fonduose; • finansiniais ar moraliniais įsipareigojimais (skola) kitiems asmenims, kitais civiliniais santykiais; • iš kitų asmenų gautomis (jiems suteiktomis) dovanomis ir paslaugomis; <p>artimų ir kitų Jums svarbių asmenų darbu toje pačioje institucijoje.</p>			
	<p>Siekiant suvaldyti interesų konfliktų rizikas reikalingi šie žingsniai, aptikus įtartinas viešųjų pirkimų situacijas ar pastebėjus kylančias rizikas:</p> <p>1 žingsnis Įvertinti ar perkančioji organizacija arba su ja susiję asmenys (darbuotojai, valstybės tarnautojai) bei viešojo pirkimo dalyvis (tiekėjas) vertinant praeities-dabarties santykį:</p> <p>turėjo turi yra</p> <p>ar siekia / siekė turėti kokį nors santykį su vykdytu viešuoju pirkimu. Pvz. dalyvavo rinkos konsultacijoje, pagalbinėje pirkimų veikloje, yra nuolatinis tikrinamos perkančiosios organizacijos pirkimų dalyvis.</p> <p>2 žingsnis Įvertinti ar su perkančiąja organizacija susiję asmenys galėjo būti viešojo pirkimo komisijos nariais / stebėtojais / ekspertais / pirkimų organizatoriais yra pateikę duomenis apie deklaruotus interesus. Įvertinti ar Privačių interesų registre (PINREG) yra pateikta asmens deklaracija.</p> <p>3 žingsnis Įvertinti ar kažkokiais ryšiais su perkančiąja organizacija susijęs asmuo faktiškai dalyvauja / dalyvavo (praeities - dabarties santykis) dalyvavo ar galėjo dalyvauti vykdomo pirkimo procedūroje ir įvertinti ar yra bent kiek požymių (sutapimų) dėl to, kad šis asmuo gali / galėjo daryti įtaką viešojo pirkimo procedūroms ir jų baigčiai.</p> <p>4 žingsnis Įvertinti ar perkančiosios organizacijos ir teikėjo ryšyje yra bent kiek nors požymių, kad yra šių asmenų susietumo (šis vertinimas atliekamas dviem žingsniais):</p> <p>1. Turi (gali turėti) tiesioginį finansinį ar ekonominį suinteresuotumą.</p> <p>Finansinis, ekonominis suinteresuotumas – siekis piniginės, turtinės, ekonominės naudos sau pačiam, šeimos nariui, susijusiai įmonei.</p> <p>2. Turi (gali turėti) kitokį suinteresuotumą</p>			

	<p>Kitoks asmeninis interesas susiformuoja situacijose, kai interesas jam yra naudingas asmeniškai ir (arba) dėl kitų asmeninių priešasčių, nesusijusių su finansiniais, ekonominiais interesais</p> <p>5 žingsnis Įvertinti ar perkančiosios organizacijos arba su ja susijusio asmens tiesioginis arba netiesioginis asmeninis suinteresuotumas gali pakenkti jo nešališkumui ir nepriklausomumui pirkimo metu.</p>		
	<p>Interesų konfliktų pasekmės</p> <p>Neskaidrus ir neracionalus viešųjų lėšų panaudojimas; Žala pirkėjo reputacijai; Žala konkrečių darbuotojų, ekspertų reputacijai ir padėčiai; Pašalinimas iš pirkimo; Ilgalaikiai ribojimai dalyvauti viešuosiuose pirkimuose.</p>	Video	
	<p>Viešųjų ir privačiųjų interesų deklaravimas</p> <p>Kas turi deklaruoti viešuosius ir privačius interesus?</p> <p>Perkančiosios organizacijos vadovai, pirkimų komisijų nariai, vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, iniciatoriai.</p>	Statement	
	<p>Kokios VPĮ įtvirtintos pareigos interesų konfliktų valdyme?</p> <p>Turinčiųjų deklaruoti privačius interesus, sąrašas, t. y. interesų deklaracijas turi pateikti viešojo pirkimo komisijos nariai, asmenys, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai. Privačių interesų deklaracijas būtina pateikti ne vėliau, nei iki dalyvavimo viešojo pirkimo procedūrose pradžios. Šių asmenų privačių interesų deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami VTEK interneto svetainėje. Nepateikę privačių interesų deklaracijos pirmiau minėtieji asmenys neturi teisės dalyvauti viešajame pirkime ir turi būti atšaukti iš atitinkamų pareigų.</p>	Paragraph	
	<p>Taigi, nurodyti asmenys ne tik turi pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą ir nešališkumo deklaraciją, bet ir pateikti privačių interesų deklaracijas.</p>	Note	
	<p>Kada būtina deklaruoti interesus?</p> <p>Savo arba artimųjų:</p> <p>narystę ar (ir) einamas pareigas juridiniuose asmenyse (išskyrus naryste politinėse partijose ir profesinėse sąjungose); dalyvavimą juridiniame asmenyje. Taip pat pažymiu, jeigu šis dalyvauja mano darbovietės ar jai pavaldaus juridinio asmens viešuosiuose pirkimuose arba projektuose, finansuojamuose ES, tarptautiniu organizacijų ar užsienio valstybių, arba Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektuose.</p> <p>Savo ir sutuoktinio, sugyventinio, partnerio:</p> <p>ryšius su juridiniais ir fiziniais asmenimis sudarius sandorį (per pastaruosius 12 mėnesius iki deklaracijos pateikimo; dienos), kurio verte didesne negu 3 000 euru, įskaitant individualios veiklos sandorius.</p> <p>Savo, artimųjų arba kitų asmenų:</p> <p>duomenis, dėl kurių man gali kilti interesų konfliktas;</p> <p>Nešališkumo deklaracijoje būtina deklaruoti jei asmuo turi riziką dėl galimo intereso konflikto;</p>	Drop-down list	

	Asmenys, susiję su manimi santuokos, artimos giminystės ar svainystės ryšiais, yra: sutuoktinis, seneliai, tėvai (jėvėvai), vaikai (jvaikiai), jų sutuoktiniai, vaikaičiai, broliai, seserys ir jų vaikai, taip pat sutuoktinio tėvai, broliai, seserys ir jų vaikai.		
	PO pareigos dėl interesų konfliktų (su) valdymo		
	<p>Nustačius, kad šalys pateko į interesų konflikto situaciją, Perkančioji organizacija turi imtis visų pagrįstų veiksmų, siekdama išsiaiškinti, ar konkurencija buvo sąžininga.</p> <p>Tuo atveju, jei atlikus išsamų patikrinimą, kad interesų konflikto situacija, perkančioji organizacija privalo:</p> <p>Nušalinti perkančiosios organizacijos atstovą nuo konkreto sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūros, jeigu <u>yra pakankamas pagrindas manyti</u>, kad šio asmens dalyvavimas lemtų pirkimo procedūrų neskaidrumą.</p> <p>Jvertinti, ar tiekėjas turėtų būti pašalinamas iš viešojo pirkimo procedūros su sąlyga, kad atitinkamos padėties nėra galimybės ištaisyti.</p> <p>Kokios priemonės gali padėti išvengti interesų konfliktų?</p> <p>Patarimas Nr. 1. Taikykite KISS (keep it simple stupid) principą. Apibrėžkite aiškią tvarką ir sąvokas, kas laikoma interesų konfliktu Jūsų organizacijoje. Paprastai vidiniai pirkimus tikrinančių organizacijų bei pirkimus vykdančių organizacijų procedūros ir tvarkos turi daug blanketinių nuorodų į VTEK, VPT, VPJ, PAFT reikalavimus, tačiau ne visada iki galo yra suprantama rizika ir interesų valdymo priemonės. Korupcijos rizikų valdymo teorijoje tai vadinama mažąja (administracine) korupcija - teisės aktai užtikrina visišką atsakomybės principą (nežinojimas neatleidžia nuo atsakomybės), jei vidinės tvarkos ir procedūros bus pernelyg painios viešųjų pirkimų procese dalyvaujantis asmuo sąmoningai/nesąmoningai gali padaryti klaidų.</p> <p>Patarimas Nr. 2. Kurkite nuoseklų požiūrį ir strategijas (susiję su Patarimu Nr. 1) kaip yra valdomas interesų konfliktas. Pvz. jei matote, kad kilo interesų konfliktas arba potencialus interesų konfliktas, užpildykite interesų konflikto atpažinimo klausimyną. Klausimynų yra nemažai ir įvairių, vieną jų yra parengusi Specialiųjų tyrimų tarnyba (Antikorupcinės aplinkos viešajame sektoriuje kūrimo ir įgyvendinimo vadovas https://www.stt.lt/korupcijos-prevencija/mokomoji-ir-metodine-medziaga/antikorupcines-aplinkos-kurimas-viesajame-sektoriuje/7455).</p> <p>Patarimas Nr. 3. Dokumentuokite kaip sprendėte interesų konflikto valdymo atvejus. Tinkamai tvarkomi sąžiningumo registrai (pvz. deklaracijos) padeda išvengti klaidų identifikuojant interesų konflikto rizikas. Didelės rizikos veiklai reikėtų apsvastyti galimybę parengti konkretų nustatytų konfliktų valdymo planą. Suprasdami kokius atvejus esate turėję, galėsite pasirengti interesų konfliktų valdymo planą ir sudėlioti stebėjimui svarbius rodiklius. Planas padės stebėti rizikingiausias viešųjų pirkimų rizikas ir atvejus be to laikytis nuoseklaus požiūrio apie interesų konfliktų sprendimų atvejus. Tuo pačiu jei nesate turėję interesų konfliktų – sudėlioti veiklos procesus ką reikėtų daryti, jei perkančioji organizacija, kurioje dirbate, ar priežiūros institucija, nustatytų interesų konfliktų regimybę.</p>	Paragrafas	
	<p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į testo klausimus, pasirinkdami ir pažymėdami vieną teisingą atsakymą:</u></p> <p>1. Nurodykite, kokie yra etiško elgesio pagrindiniai principai viešuosiuose pirkimuose?</p>		

	<p>a) Nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo, lygiateisiškumo. (teisingas atsakymas)</p> <p>b) Tokiu principų konkrečių nėra, bet tiesiog turime elgtis sąžiningai.</p> <p>c) Teisėtumo ir objektyvumo.</p> <p>2. Nurodykite, ar kam būtina deklaruoti viešuosius ir privačius interesus?</p> <p>a) Jei nesi valstybės tarnautojas, pareigos deklaruoti nėra.</p> <p>b) Taip, būtina, bet tik viešųjų pirkimų komisijos nariams.</p> <p>c) Visiems, kurie priima su viešaisiais pirkimais susijusius sprendimus. (teisingas atsakymas)</p> <p>3. Nurodykite, ar galima viešuosiuose pirkimuose priimti sprendimus nedeklaravus viešųjų ir privačiųjų interesų?</p> <p>a) Galima.</p> <p>b) Negalima. (teisingas atsakymas)</p> <p>c) Taip, bet taisyklės taikomos tik valstybės tarnautojams.</p> <p>4. Nurodykite, kokios yra perkančiosios organizacijos pareigos interesų konfliktų valdyme?</p> <p>a) Būti aktyviai ir vertinti situacijas, kurios sukėlė abejones dėl interesų konfliktų. (teisingas atsakymas)</p> <p>b) Perduoti informaciją teisėsaugos institucijoms.</p> <p>c) Informuoti VTEK dėl galimų pažeidimų.</p> <p>Praktinė užduotis:</p> <p>Perkančioji organizacija vykdo atvirą konkursą. Perka krašto kelio rekonstrukcijos darbus. Planuojama viešojo pirkimo vertė yra 600 0000 Eur be PVM, kuri išviešinta neuvu. Iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos perkančioji organizacija gavo tiekėjo paklausimą dėl suformuluoto tiekėjo kvalifikacijos reikalavimo. Tiekėjas paprašė paaiškinti pirkimo dokumentuose nustatytą tiekėjo kvalifikacijos reikalavimą, nes, jo manymu, nustatytas reikalavimas nėra susijęs su viešojo pirkimo objektu. Tiekėjo įsitikinimu nustatytas reikalavimas diskriminuoja tiekėjus, nes perkančioji organizacija kiekvieno tiekėjo pasiūlymą vertins skirtingai.</p> <p>Perkančioji organizacija įvertino tiekėjo paklausimą ir vertino, kad tiekėjas pateikė ne paklausimą, bet pretenziją. Nepaisant pateikto paklausimo traktavimo ne kaip paklausimo, o kaip pateiktos pretenzijos, perkančioji organizacija nutarė jos nenagrinėti ir iš viso į klausimus neatsakyti, nes įvertino, kad yra pakankamai „nesiskundžiančių“ tiekėjų. Pirkimu susidomėjo 2 tiekėjai. Tiekėjo uždavusio klausimus pasiūlymas atmestas dėl per didelės kainos. Sudarant sutartį paaiškėjo, kad viešojo pirkimo komisijos narys yra susijęs su laimėtoju, nes laimėjusios įmonės vadovas yra komisijos nario brolis. Komisijos narys nebuvo pateikęs privačių interesų deklaracijos.</p> <p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į atvirus klausimus, pateikdami atsakymą TAIP/ NE.</u></p> <p>Ar perkančioji organizacija privalėjo atsakyti į tiekėjo klausimus ir nagrinėti pretenziją?</p>		
--	--	--	--

	<p>Ar perkančioji organizacija privalėjo išviešinti viešojo pirkimui skirtą vertę?</p> <p>Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo nusišalinti nuo sprendimų priėmimo?</p> <p>Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo pateikti privačių interesų deklaraciją iki viešojo pirkimo pradžios?</p> <p>Ar pirkimas įvykdytas su esminiais teisės aktų pažeidimais ir perkančiosios organizacijos vadovas yra tiesiogiai atsakingas už juos?</p> <table><tr><td>Klausimas</td><td>Atsakymas</td></tr><tr><td>Ar perkančioji organizacija privalėjo atsakyti į tiekėjo klausimus ir nagrinėti pretenziją?</td><td>TAIP</td></tr><tr><td>Ar perkančioji organizacija privalėjo išviešinti viešojo pirkimui skirtą vertę?</td><td>NE</td></tr><tr><td>Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo nusišalinti nuo sprendimų priėmimo?</td><td>TAIP</td></tr><tr><td>Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo pateikti privačių interesų deklaraciją iki viešojo pirkimo pradžios?</td><td>TAIP</td></tr><tr><td>Ar pirkimas įvykdytas su esminiais teisės aktų pažeidimais ir perkančiosios organizacijos vadovas yra tiesiogiai atsakingas už juos?</td><td>TAIP</td></tr></table>	Klausimas	Atsakymas	Ar perkančioji organizacija privalėjo atsakyti į tiekėjo klausimus ir nagrinėti pretenziją?	TAIP	Ar perkančioji organizacija privalėjo išviešinti viešojo pirkimui skirtą vertę?	NE	Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo nusišalinti nuo sprendimų priėmimo?	TAIP	Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo pateikti privačių interesų deklaraciją iki viešojo pirkimo pradžios?	TAIP	Ar pirkimas įvykdytas su esminiais teisės aktų pažeidimais ir perkančiosios organizacijos vadovas yra tiesiogiai atsakingas už juos?	TAIP		
Klausimas	Atsakymas														
Ar perkančioji organizacija privalėjo atsakyti į tiekėjo klausimus ir nagrinėti pretenziją?	TAIP														
Ar perkančioji organizacija privalėjo išviešinti viešojo pirkimui skirtą vertę?	NE														
Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo nusišalinti nuo sprendimų priėmimo?	TAIP														
Ar viešojo pirkimo komisijos narys privalėjo pateikti privačių interesų deklaraciją iki viešojo pirkimo pradžios?	TAIP														
Ar pirkimas įvykdytas su esminiais teisės aktų pažeidimais ir perkančiosios organizacijos vadovas yra tiesiogiai atsakingas už juos?	TAIP														
2.	<p>Modulio (kurso) žinių patikrinimo testas</p> <p><u>Siekiant įtvirtinti žinias, atsakykite į testo klausimus, pasirinkdami ir pažymėdami vieną teisingą atsakymą:</u></p> <p>1. Nurodykite, kurioje viešojo pirkimo stadijoje taikomi Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinti viešųjų pirkimų principai?</p> <p>a. Pasirengimo, viešojo pirkimo vykdymo stadijose.</p> <p>b. Pasirengimo, viešojo pirkimo vykdymo ir sutarties sudarymo stadijose. (teisingas atsakymas)</p> <p>c. Pasirengimo, viešojo pirkimo vykdymo ir sutarties pabaigos stadijose.</p> <p>2. Nurodykite, kurie Perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų dalyviai privalomai turi pateikti Nešališkumo deklaraciją:</p> <p>a. Vadovai, pirkimų komisijų nariai, perkančiosios organizacijos vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys pirkimų organizatoriai, iniciatoriai, ekspertai. (teisingas atsakymas)</p> <p>b. Pirkimų komisijų nariai, perkančiojo subjekto vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai iniciatoriai.</p> <p>c. Vadovai, pirkimų komisijų nariai, pirkimo vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai.</p>														

	<p>3. Nurodykite, kokie yra Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinti viešųjų pirkimų tikslai:</p> <ol style="list-style-type: none"> Lėšos būtų naudojamos racionaliai, laikytis įstatymo reikalavimų, konkurencijos užtikrinimas. (teisingas atsakymas) Aplinkosauga, socialinė integracija, inovacijos, tvarumas. Skaidrumas, objektyvumas, proporcingumas, teisingumas. <p>4. Nurodykite iki kada vykdomos viešojo pirkimo procedūros įgaliojus kitą perkančiąją organizaciją jas vykdyti?</p> <ol style="list-style-type: none"> Iki pirkimo pradžios (paskelbimo viešai ar kvietimo tiekėjams išsiuntimo). Iki pirkimo sutarties sudarymo. (teisingas atsakymas) Iki pretenzijų nagrinėjimo. <p>5. Nurodykite, kuriuo teisės aktu vadovaujamasi vykdant tarptautinės vertės pirkimą?</p> <ol style="list-style-type: none"> Bendruoju viešųjų pirkimų žodynu. Europos Sąjungos direktyva. Viešųjų pirkimų įstatymu. (teisingas atsakymas) <p>6. Nurodykite kuris teisės aktas laikomas specialiuoju ir turinčiu aukštesnę teisinę galią viešojo pirkimo sutartį?</p> <ol style="list-style-type: none"> Viešųjų pirkimų įstatymas. (teisingas atsakymas) Civilinis kodeksas. Viešų ir privačių interesų derinimo įstatymas. <p>7. Ar galima tiekėjui vykdančiam sutartį su pažeidimais neskaičiuoti delspinigių ?</p> <ol style="list-style-type: none"> Galima, jei kalta yra Perkančioji organizacija. Galima, nes derybų metu sutarties šalys sutars dėl kaltės ir atitinkamai mažins delspinigius. Negalima, nes sutartyje nustatytas netesybas mažina tik teismas. (teisingas atsakymas) <p>8. Nurodykite, kas konkrečiai turi deklaruoti viešuosius ir privačius interesus?</p> <ol style="list-style-type: none"> pirkimų komisijų nariai, vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus asmenys, atliekamų pirkimų procedūrose dalyvaujantys ekspertai, iniciatoriai. vadovai, pirkimų komisijų nariai. vadovai, pirkimų komisijų nariai, ekspertai, iniciatoriai. (teisingas atsakymas) <p>9. Nurodykite, kokie yra Viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinti viešųjų pirkimų principai?</p> <ol style="list-style-type: none"> Lygiateisiškumo, nediskriminavimo, socialinių kriterijų, teisėtų lūkesčių, skaidrumo Lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo. 		
--	--	--	--

	c. Aplinkosaugos kriterijų, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo, skaidrumo. (teisingas atsakymas).		
--	---	--	--

DIRBTINIS intelektas:

Perkančiosios organizacijos siekia taikyti inovatyvias priemones viešuosiuose, ne išimtis ir dirbtinio intelekto pasitelkimas, kuris gali palengvinti viešųjų pirkimų vykdytojų darbą. Perkančiosios organizacijos turi galimybę pasitelkti dirbtinio intelekto įrankį, integruodama dirbtinį intelektą (DI) į viešųjų pirkimų procedūras, objekto kainos analizei, prognozavimo ir centralizuotų viešųjų pirkimų sutaupymų nustatymo procedūroms. Naudodama išmanius duomenų apdorojimo algoritmus, Perkančioji organizacija gali siekti užtikrinti dar efektyvesnį ir skaidresnį viešųjų pirkimų procesą, leidžiantį sutaupyti viešojo sektoriaus organizacijų lėšas ir užtikrinti konkurencingas kainas.

Dirbtinio intelekto pasitelkimas gali užtikrinti viešųjų pirkimų proceso efektyvumą: technologijų naudojimas rinkos kainų analizei ir sutaupymams skaičiuoti padidinti darbo našumą, sumažinti laiko sąnaudas. Vienas iš svarbiausių šios priemonės tikslų – skaidrinti viešųjų pirkimų vykdymą, nes viešai prieinami, struktūrizuoti lyginamieji kainų duomenys gali mažinti galimybę perkančiosioms organizacijoms nurodyti nepagrįstai mažą pirkimo kainą, o tiekėjams – ją nepagrįstai pakelti.

Tikėtina, kad dirbtinio intelekto pasitelkimas bus įvairesnis visai ne tolimoje ateityje.